

ΙΛΙΞΟΣ

Δυο πράγματα
γεμίζουν την ψυχή μου
με μεγάλο θαυμασμό.
Επάνωθέν μου μεν
το έναστρο στερέωμα,
μέσα μου δε
ο ηθικός νόμος.

Εμμάνουελ Καντ

**Κυκλοφόρησαν
οι νέες εκδόσεις των έργων
της ιδρύτριας της Θ.Ε.**

Έλενα Π. Μπλαβάτσκυ

**Η Φωνή της Σιγής
Το Κλειδί της Θεοσοφίας
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό**

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία
και στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
Τ.Τ. 106 71

Τηλ. + Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή
Το Κλειδί της Θεοσοφίας 18€
Η Φωνή της Σιγής..... 10€
Τα Πρώτα Βήματα στον Αποκρυφισμό 10€

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΧΕΙΜΑΡΑΣ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Αττικής, Κωδικός: 4311

Τηλ. 210 36.20.702 - 210 36.10.961 Fax: 210 36.10.961

www.theosophicalsociety.gr

email (περιοδικού): ilisos@theosophicalsociety.gr

email (Εταιρείας): info@theosophicalsociety.gr

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοσοφική Εταιρεία εν Ελλάδα

Εκδότης - Διευθυντής: Θεόδωρος Κατσιφής

Επιμέλεια ύλης: Κρυσταλλία Ιωαννίδου, Ιφιγένεια Κασταμονίτη

Μεταφράσεις: Ιφιγένεια Κασταμονίτη

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ – ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ – ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2008 Τεύχος 274

Το περιοδικό *ΙΛΙΣΟΣ* εύχεται
στους αναγνώστες του
ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ

Ας βοηθήσει το φως του πνεύματος όσους υποφέρουν
επάνω στον πλανήτη μας, και ας φωτίσει
τους ισχυρούς του κόσμου να επιδείξουν περισσό-
τερη σύνεση και ανθρωπιά προς όλους.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Σελ.

Θεόδωρος Κατσιφής: Ημέρα Χαράς.....	σελ. 3
Έλενα Π. Μπλαβάτοκτυ: Ο Νέος Κύκλος	6
Edward Carpenter: Η Παρθένος Μητέρα.....	11
Ιφιγένεια Κασταμονίτη: Ένα μέλος της Θ.Ε. στην Παραολυμπιάδα του Πεκίνου	16
Αντώνιος Ανδριανόπουλος: Ο Άνθρωπος	19
Γεώργ. Σιβρής: Ο Κρισναμούρτι και ο Αρχαιοελληνικός Πολιτισμός.....	23
Έρικα Α. Γεωργιάδη: Ο Διωγμός της Αρχαίας Θρησκείας (4ος – 5ος αιώνας μ.Χ.)	31
Manly Hall: Η Αστρολογία (απόσπασμα).....	44
Λαλί Λάμα: Ο Δρόμος προς την Ευτυχία.....	46
Από τις Διδασκαλίες των Σούφι	51
Κρισναμούρτι: Ερευνώντας βαθειά μέσα στην Αλήθεια.....	56
Αωνύμου: Σ' Ευχαριστώ.....	60
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ	61
ΜΕΤΑΞΥ ΜΑΣ	63

Με χαρά πληροφορούμε τους αναγνώστες μας ότι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Θεοσοφικής Εταιρείας στην διεύθυνση:

www.theosophicalsociety.gr

Η ιστοσελίδα είναι γραμμένη σε δύο γλώσσες – Ελληνικά και Αγγλικά.

Αν και βρίσκεται ακόμη υπό κατασκευή, αρχίζει τη λειτουργία της είναι ήδη

On Line. Περισσότερες πληροφορίες θα βρείτε στη διεύθυνση

webmaster@theosophicalsociety.gr

ΗΜΕΡΑ ΧΑΡΑΣ

Θεόδωρος Κατσιφής

(Ομιλία στην Εορτή του Λευκού Λατού)

Ημέρα χαράς η σημερινή διότι μας επιτρέπει να ξαναβαπτισθούμε στα νάματα της θεοσοφικής θεάσεως της ιδρύτριας του τάγματός μας. Μιας προσφοράς που απεγνωσμένα ζητούσε η ανθρωπότητα, αποπληκτικά συνθλιμμένη ανάμεσα στις συμπληγάδες των θρησκευτικών δεισιδαιμονιών, των δογματισμών και των φανατισμών αφενός, και μιας προπετούς επιστήμης αφετέρου που αξίωνε την αποκλειστική ιδιοκτησία της μόνης αληθινής και ορθής γνώσης, αντίληψης, πράξης και ευθύνης για το σύνολο της ανθρωπότητας.

Στα 133 έτη που παρήλθαν από την ίδρυση της Θεοσοφικής Εταιρείας δεν υπήρξε ούτε μια στιγμή που οι θεοσοφικές αξίες να ήταν ανεπίκαιρες ή άχρηστες. Δυστυχώς ίσχυε πάντοτε το θλιβερό για τον πλανήτη αξίωμα ότι επειγόντως κάτι πρέπει να γίνει για την κατάντια του ανθρώπου και της κοινωνίας. Μια κατάντια που συνεχώς προοδεύει και ευημερεί όσο ο επιβάτης και ο ηνίοχος καθεύδουν και το ταλαίπωρο άρμα άγεται και φέρεται από του ζίππους, δηλαδή από τον εγωικό άνθρωπο με το πολυκέφαλο θηρίο των επιθυμιών του. Βέβαια, για να εκτιμηθεί η τεράστια προσφορά της Έλενας Π. Μπλαβάτσκυ, πρέπει να μελετηθεί και να βιωθεί το σύνολο του έργου της – πράγμα που προσπαθούμε να κάνουμε στις συνεδρίες των στοών μας. Τελείως συνοπτικά αναφέρομαι στους τρεις σκοπούς της Θεοσοφικής Εταιρείας:

Σχηματισμός παγκόσμιας αδελφότητας της ανθρωπότητας. Ο βασικός σκοπός. Συγκριτική μελέτη θρησκειών, φιλοσοφίας και επιστήμης. Έρευνα των νόμων της Φύσης και των δυνάμεων του ανθρώπου. Μπορούμε να παρατηρήσουμε το αλληλένδετο των τριών σκοπών σε μια αρμονική ενότητα σκέψης, μελέτης και δράσης. Η παγκόσμια αδελφσύνη προϋποθέτει τη γνώση του κόσμου. Τόσο

των πραγματικών κοινωνικών και ανθρώπινων προβλημάτων όσο και των μεταφυσικών, θρησκευτικών, φιλοσοφικών, επιστημονικών, και λοιπών αναζητήσεων και πρακτικών, που όλα στοχεύουν στην επίλυση των προβλημάτων αυτών. Η κατοχή των ουσιωδών, τουλάχιστον, της γνώσης αυτής (ο δεύτερος σκοπός) μας επιτρέπει τον εντοπισμό εκείνων που χωρίζουν τους ανθρώπους και αυτών που τους ενώνουν. Τη βασική, δηλαδή, τη *sine qua non* προϋπόθεση για την επιτυχία της παγκόσμιας αδελφοσύνης, το να γκρεμίσεις κάποιους τοίχους χωριστικούς, να παραμερίσεις κάποια εμπόδια για τη διάνοιξη της οδού της αρμονίας στον κόσμο, αν θέλεις να καλλιεργήσεις μια υγιή ανοχή όταν και όπου τα εμπόδια είναι ανυπέρβλητα.

Η προσπάθεια όμως αυτή για να ευοδωθεί ασφαλώς απαιτεί και την παράλληλη επιδίωξη του τρίτου σκοπού. Τη γνώση του «οργάνου επέμβασης», του εαυτού μας, σε όλες του τις εκφάνσεις, σε όλες του τις δυνατότητες τόσο τις φανερές όσο και τις απόκρυφες. Χωρίς την επιφανειακή και την εις βάθος αυτό-επισκόπηση και αυτογνωσία, εις άμμον θεμελιώνω το μέγαρο της ηθικής μου δράσης. Θα είναι αυτή απλώς αποσπασματική, σπασμωδική, τυχαία και, το χειρόν για την παγκόσμια αρμονία, θα είναι ιδιοτελής. Δηλαδή όχι απλώς άχρηστη αλλά επιβλαβής, ουδόλως ομοιάζουσα προς εκείνη που οραματίστηκε η Έλενα Π. Μπλάβατσκυ.

Η συνολική αυτή θεώρηση και βίωση απαιτεί την ορθή λειτουργία τόσο του ματιού της διάνοιας, της λογικής, όσο και της διαίσθησης, του ματιού της ψυχής. Φωτίζεται έτσι σταδιακά η βαθιά εσωτερική αντίληψη για την ουσιαστική εκπλήρωση του βασικού μας σκοπού. Φθάνουμε δηλαδή στην «Αρξουνική δράση» (Μπαγκαβάτ Γκιτά). Τη δράση που δεν «ζητεί τα εαυτής». Την ανιδιοτελή δράση που μοιάζει σαν να μην πράττει το «εγώ σου» – το προσωπικό σου εγώ – αλλά αυτό το ιερό που υπάρχει μέσα στον κάθε άνθρωπο. Το νιώθεις αν επιτύχεις να μη θεωρείς τίποτα σαν «δικό μου» αλλά αν καταφέρεις να δεις ότι τα πάντα ανήκουν στον αληθινό «αδιοκτήτη», την παγκόσμια αρχή και ενότητα της οποίας απειροελάχιστα είσαι και ο ίδιος μέτοχος...

Αυτά αδελφοί μου τα βλέπουμε σαν φωτεινούς φάρους που κατευθύνουν την πορεία μας. Μοιάζουν βέβαια κάπως απλησίαστα,

κάπως θεωρητικά. Ας μη λησμονούμε όμως ότι η ιδρύτρια του τάγματός μας δεν έταξε το κίνημα να λειτουργεί μόνο σε φιλοσοφικό, θεωρητικό επίπεδο, αλλά να αξιώνεται κυρίως στο πρακτικό. Και αν δηλαδή δεν μπορώ ακόμη, ή κι αν ποτέ δεν θα μπορέσω να ανοίξω τα πέταλα του Λευκού Λωτού μου, υπάρχει και για μένα σπουδαίο έργο να επωμισθώ. Ο καθένας μας, όπως γνωρίζουμε, αποτελείται από κάποια ποσοστά των τριών ιδιοτήτων γκούνας: του σαττβικού – στοιχείου της σοφίας, του ρατζασικού – της εγωιστικής δράσης, και του ταμασικού – της εγωιστικής αδράνειας. Σε πιο σύγχρονη γλώσσα το DNA μου, ο χαρακτήρας, η κληρονομικότητα μαζί με την μέχρι στιγμής διαμόρφωσή μου από εξωτερικούς προς εμένα παράγοντες, καθορίζουν σαν τάσεις το επίπεδο της δυνατής για μένα ηθικής προσφοράς.

Όμως, πάντα στο πλαίσιο αυτών των ορίων αφήνεται κάποια μορφή ελεύθερης βούλησης. Μπορώ λοιπόν να κινηθώ στα ανώτατα ή στα κατώτατα όρια των ορισμένων μου περιθωρίων. Το θεοσοφικό μας καθήκον είναι να εξαντλούμε τα ευγενέστερα όριά μας, και ας είμαστε βέβαιοι ότι η προσπάθειά μας αυτή είναι απόλυτα σύμμορφη προς την αρμονική για τον καθένα μας δράση. Όσο ζοφερή λοιπόν και αν είναι, από κάθε πλευρά, η σημερινή κοσμική και πνευματική πραγματικότητα, μπορούμε να αναζητήσουμε και να επεκτείνουμε τις χαράμαδες της ελπίδας για το καλύτερο μέλλον, για την παγκόσμια αδελφότητα. Ας αναλογιζόμαστε πως ακόμη κι αν το κακό εξαπλώνεται επιθετικά, ο ίδιος νόμος ισχύει και για τα μμίδια του καλού. Καμιά λοιπόν αρνητική σκέψη δεν δικαιολογείται για τους θεόσοφους, για το τάχα άσκοπο και αμελητέο της μικρής εκ των πραγμάτων συμβολής τους.

Έχεις τη δυνατότητα, έχεις και την ευθύνη να ενεργήσεις για την επικράτηση των θεοσοφικών αξιών. Αυτή τη δεκάρα που, όπως έγραψε ο Ιωάννης Σκαρίμπας, οφείλεις από το γεγονός ότι γεννήθηκες σε αυτό τον κόσμο, πρέπει να την ξεπληρώσεις στη ζωή σου. Αυτό είναι για εμάς το νόημα της σημερινής Εορτής. Μια ψυχική ανάταση που μπορεί να μας φέρει στο ξεχασμένο μονοπάτι της προσωπικής μας ευθύνης για ό,τι συμβαίνει στην Οικουμένη, και στην ενίσχυση της αυτοπεποίθησής μας για το ξεπέρασμά του.

Ο ΝΕΟΣ ΚΥΚΛΟΣ

Έλενα Π. Μπλαβάτσκι

(*La Revue Theosophique*, Μάρτιος 1889)

Όπως ήδη αναγράψαμε στο *The Theosophist*, η Θεοσοφική Εταιρεία γεννήθηκε στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής έχοντας ως πρότυπο αυτή τη χώρα. Είναι γνωστό ότι στις Η.Π.Α. έχουν παραλείψει το όνομα του Θεού από το κείμενο του Συντάγματος, επειδή – είπαν οι Πατέρες της Πολιτείας – κάποια ημέρα αυτό θα πρόσφερε την ευζαυρία για μια Κρατική Θρησκεία. Με το Σύνταγμα αυτό ήθελαν να παρέχουν απόλυτη ισότητα σε όλες τις θρησκείες, έτσι ώστε όλες να στηρίζουν την Πολιτεία και όλες, με τη σειρά τους, να προστατεύονται από αυτήν.

Η Θεοσοφική Εταιρεία ιδρύθηκε ακολουθώντας αυτό το υπέροχο πρότυπο Κάθε τμήμα, καθώς και κάθε μέλος της, έχει το δικαίωμα να ακολουθεί τη θρησκεία ή την πίστη που προτιμά, να μελετά την επιστήμη ή την φιλοσοφία της επιλογής του, αρκεί να παραμένουν όλοι ενωμένοι με δεσμούς αλληλεγγύης και αδελφότητας. Η Εταιρεία μας μπορεί καλύτερα να αποκληθεί «Πολιτεία της Συνείδησης».

Κάθε μέλος της Θ.Ε. είναι ελεύθερο να εντυφώσει σε εκείνη την έρευνα που το ικανοποιεί περισσότερο από κάθε άλλη. Ωστόσο, θα πρέπει να υπάρχει σοβαρός λόγος γι' αυτή την αναζήτησή του, πράγμα που σημαίνει ότι κάθε μέλος οφείλει να εκτελεί το δικό του μερίδιο εργασίας, μικρότερο ή μεγαλύτερο, μέσω νοητικής ή άλλου είδους προσπάθειας για το καλό του συνόλου. Αν δεν εργάζεται για τους άλλους, δεν μπορεί να είναι θεόσοφος. Όλοι εμείς οφείλουμε να εργαζόμαστε για την απελευθέρωση της ανθρωπότητας σκέψης, για την εξάλειψη των εγωιστικών και αιρετικών

δεισιδαιμονιών, και για την ανακάλυψη των αληθειών που εμπίπτουν στην εμβέλεια του ανθρώπινου νοητικού.

Εμπρός μας βρίσκονται όλες οι δυνατότητες του μέλλοντος. Επαναλαμβάνω ότι έφθασε η ώρα της μεγάλης περιοδικής επιστροφής και ανύψωσης του κύματος του μυστικισμού στην Ευρώπη. Μας περιβάλλει ο ωκεανός της κοσμικής επιστήμης – της επιστήμης της αιώνιας ζωής –, μεταφέροντας στα ύδατά του τους θαμμένους και από παλιά λησμονημένους θησαυρούς ανθρώπινων φυλών που δεν ζουν πια. Είναι θησαυροί που παραμένουν άγνωστοι στις σύγχρονες εκπολιτισμένες φυλές μας. Το πανίσχυρο κύμα ανυψώνεται μέσα από την υποθαλάσσια άβυσσο, από τα βάθη εκείνα όπου οι προκατακλυσμιαίοι Γίγαντες – οι ημίθεοι – απέκρυψαν την τέχνη και την μάθηση, σχεδόν προτού ακόμη ολοκληρωθεί η δημιουργία των θνητών. Αυτό το κύμα κτυπά το πρόσωπό μας μουρμουρίζοντας: *«Εκείνο που ήταν, ακόμη είναι. Εκείνα που λησμονήθηκαν, θαμμένα για αιώνες στα βάθη των γεωλογικών στρωμάτων της Ιουρασικής περιόδου, μπορούν και πάλι να αναδυθούν στην επιφάνεια. Προετοιμαστείτε.»*

Ευτυχείς όσοι κατανοούν τη γλώσσα των στοιχείων, αλλά πού βρίσκονται οι επικεφαλείς, εκείνοι για τους οποίους η λέξη «στοιχείο» δεν έχει άλλη ερμηνεία εκτός από αυτήν που της προσδίδει η υλιστική Φυσική και η Χημεία; Θα τους μεταφέρουν τα μεγάλα ύδατα σε οικείες παραλίες όταν η παλίρροια σαρώσει τις ακτές και τους παρασύρει; Θα ανυψωθούν στην κορυφή ενός νέου Αραράτ, σε ύψη όπου το φως και ο ήλιος είναι σημεία ασφαλή να σταθεί κανείς ή θα καταποντιστούν σε μια απύθμενη άβυσσο, που θα τους φυλακίσει αν τυχόν προσπαθήσουν να πολεμήσουν τα ακαταμάχητα κύματα ενός νέου στοιχείου; Είναι ανώφελο να επαφίεται κανείς στην τύχη και να περιμένει αδιάφορα, αν όχι εντελώς ανόητα, την επερχόμενη διανοητική και ψυχική κρίση, λέγοντας στον εαυτό του ότι στη χειρότερη περίπτωση είναι απόλυτα φυσιολογικό να μας μεταφέρει η παλίρροια στην ακτή. Διότι το πιθανότερο είναι να μεταφέρει απλώς ένα πτώμα! Σε κάθε περίπτωση, άγρια θα είναι η μάχη μεταξύ ζωόδους υλισμού και τυφλού φανατισμού από τη μια πλευρά, και από την άλλη μεταξύ φιλοσοφίας και μυστικισμού – το πυκνότερης ή αραιότερης υφής πέπλο της Αιώνιας Αλήθειας.

Δεν θα υπερισχύσει ο υλισμός. Κάθε άνθρωπος που με φανατισμό προσκολλάται σε μια ιδέα η οποία τον απομονώνει από το συμπαντικό αξίωμα – ΟΥΔΕΜΙΑ ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΑΝΩΤΕΡΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ –, θα ανακαλύψει ότι έχει αποσπασθεί και απομακρυνθεί από την νέα κιβωτό της Ανθρωπότητας σαν μια σαπισμένη σανίδα. Κτυπημένος από τα κύματα και τους ανέμους, παλεύοντας με αυτό το στοιχείο, το τόσο τρομερό και άγνωστο, σπίντομα θα ανακαλύψει ότι καταποντίζεται. Ναι, έτσι πρέπει να είναι και όχι διαφορετικά όταν θα έχει σβήσει η φλόγα του σύγχρονου υλισμού, η ψυχρή και τεχνητή, αφού δεν θα υπάρχει άλλη καύσιμη ύλη γι' αυτήν.

Όσοι αδυνατούν να αντιληφθούν την ύπαρξη του πνευματικού Εγώ, της ζωής Ψυχής, και του αιώνιου Πνεύματος μέσα στο σωματικό του κελύφος (που χρωσάει την ψευδαίσθηση της ζωής του σε αυτές τις «αρχές» και μόνο), θα πράξουν σοφά αν προετοιμασθούν για τη χειρότερη απογοήτευση που θα μπορούσε να τους επιφυλάξει το μέλλον. Διότι, από τα βάθη των γεμάτων λάσπη σκοτεινών υδάτων της ύλης που τους απορροβεί κάθε σημείο του ορίζοντα στο μέγα επέκεινα, μια μυστική δύναμη αναδύεται τα τελευταία χρόνια του αιώνα μας. Μια απάλη αύρα, «υπερφυσική». Υπερφυσική, βέβαια, μόνο για τους δεισιδαίμονες και όσους έχουν άγνοια. Αυτή την ώρα το Πνεύμα της Αλήθειας ζινείται υπεράνω των σκοτεινών υδάτων και διαχωρίζοντάς τα, τα αναγκάζει να αποκαλύψουν τους πνευματικούς θησαυρούς τους. Αυτό το Πνεύμα είναι μια δύναμη που δεν ελέγχεται ούτε παρεμποδίζεται.

Ο σημερινός άνθρωπος, είτε είναι σκεπτικιστής ή φανατικός είτε έχει φύση μυστικιστική, οφείλει να αντιληφθεί ότι είναι ανώφελο να μάχεται εναντίον των δύο ηθικών δυνάμεων που έχουν τώρα αποδεσμευθεί και εμπλακεί σε αγώνα μέχρις εσχάτων. Βρίσκεται στο έλεος αυτών των δύο ανταγωνιστών και δεν υπάρχει ενδιαμέση δύναμη για να τον προφυλάξει. Είναι θέμα επιλογής: Ή αφήνεται στην πλημμυρίδα του μυστικισμού που απλώνεται και που θα τον παρωσύρει φυσιολογικά και δίχως μάχη, ή αντιδρά και μάχεται εναντίον της πίεσης της ηθικής και ψυχικής εξέλιξης νοιώθοντας ότι τον καταστίνει η δίνη της νέας πλημμυρίδας. Αυτή τη στιγμή που μιλάμε, ολόκληρος ο κόσμος με τις εστίες της μεγάλης διανόησης και του ανθρώπινου πολιτισμού, τα πολιτικά, λογοτε-

χνικά, καλλιτεχνικά και εμπορικά κέντρα, όλοι βρίσκονται εν μέσω μια ανάταραχής. Όλα κλονίζονται, όλα καταρρέουν και τείνουν να αναμορφωθούν.

Είναι ανώφελο να εθελotuφλεί κανείς, ανώφελο να ελπίζει ότι θα καταφέρει να παραμείνει ουδέτερος ανάμεσα σε δύο τόσο πολεμοχαρείς δυνάμεις. Μπορεί να συνθλιφτεί ή να διαλέξει μία από αυτές. Ο άνθρωπος που πιστεύει ότι επέλεξε την ελευθερία κι ωστόσο παραμένει βυθισμένος στο γεμάτο βραστό νερό και αφρούς καζάνι της μιαιρότητας που ονομάζεται κοινωνική ζωή, απευθύνει το χειρότερο ψέμα στον Θείο Εαυτό του που θα τον τυφλώνει σε μελλοντικές ενσαρκώσεις του. Εκείνοι που αμφιταλαντεύονται επάνω στο μονοπάτι της Θεοσοφίας και της απόκρυφης επιστήμης, εκείνοι που ρέμουν μπροστά στη χρυσή πύλη της Αλήθειας, της μόνης Αλήθειας η οποία είναι ακόμη ανοικτή γι' αυτούς ενώ όλες οι προηγούμενες έχουν χαθεί, η μία μετά την άλλη, ως προσέξουν τη Μεγάλη Πραγματικότητα που προσφέρεται τώρα.

Τα λόγια μου απευθύνονται μόνο σε εκείνους που έχουν μυστικιστική φύση. Μόνο για εκείνους έχουν αξία. Μάταια και ανώφελα θα φανούν στους ανθρώπους που έχουν ήδη καταλήξει σε διαφορετική επιλογή. Αλλά εσείς, Θεόσοφοι, γνωρίζετε πολύ καλά ότι ένας λόγος τόσο παλιός όσο ο κόσμος, αν και νέος για εσάς, έχει ήδη ηχήσει στην απαρχή αυτού του κύκλου και υφίσταται εν δυνάμει, παρότι ασαφής για τις μάζες. Γνωρίζετε ότι ένας μουσικός φθόγγος που ποτέ πριν δεν άκουσαν άνθρωποι της εποχής μας, μόλις ήχησε. Και ότι ένα νέο είδος σκέψης γεννήθηκε και θρέφεται από τις δυνάμεις της εξέλιξης. Αυτή η σκέψη διαφέρει από όλες όσες έχουν γεννηθεί τον 19ο αιώνα, και εντούτοις είναι ταυτόσημη με το βασικό μουσικό ήχο κάθε εποχής και κυρίως της πρόσφατης που είναι :

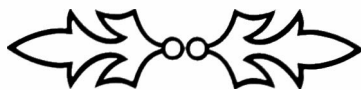
ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΣΚΕΨΗ.

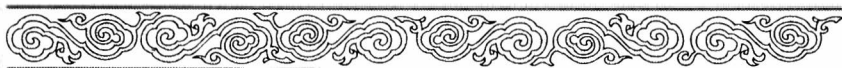
Ο αιώνας μας πρέπει να διασωθεί προτού εκπνεύσει. Είναι η ώρα της δράσης για όλους εκείνους που διαβλέπουν τη στειρότητα και την ανοησία μιας ύπαρξης τυφλωμένης από τον υλισμό και την αδιαφορία για την τύχη του συνανθρώπου. Δεν είναι απαραίτητο να αφιερώσει κανείς όλη την ενέργειά του, όλο το θάρρος και την προσπάθεια για να επιτύχει διανοητική αναμόρφωση. Αυτή δεν

μπορεί να επιτευχθεί παρὰ μόνο με τη Θεία Σοφία, με τον Απο-
κρυφισμό ή τη Σοφία της Ανατολής. Πολλά είναι τα μονοπάτια
που οδηγούν στη Σοφία αλλά αυτή είναι πάντοτε Μία. Οι καλλιτέ-
χνες τη διακρίνουν, όσοι υποφέρουν την ονειρεύονται, αλλά μόνο
το αγνό πνεύμα τη γνωρίζει. Εκείνοι που εργάζονται για τους άλ-
λους δεν παραμένουν τυφλοί στην πραγματικότητά της, αν και δεν
γνωρίζουν πάντοτε το όνομά της.

Δεν υπάρχει άνθρωπος τόσο απασχολημένος ή τόσο πτωχός
πνευματικά ώστε να μην μπορεί να εμπνευσθεί από ένα ιδανικό
και να μην το ακολουθήσει. Γιατί διατάζετε να χαράξετε ένα μο-
νοπάτι προς αυτό το ιδανικό, μονοπάτι που να προσπερνά όλα τα
εμπόδια, όλα τα κωλύματα, όλες τις καθημερινές υποθέσεις της
κοινωνικής ζωής, και να προχωρήσετε με τόλμη έως ότου το βαδί-
σετε; Είναι αλήθεια ότι οι απαιτούμενες προϋποθέσεις είναι από-
λυτη έλλειψη εγωισμού και απεριόριστη αφοσίωση στις ανάγκες
των συνανθρώπων, καθώς και πλήρης αδιαφορία απέναντι στον
κόσμο και τη γνώμη του. Ένα απόλυτα αγνό κίνητρο είναι απα-
ραίτητο ως πρώτο βήμα στο μονοπάτι των ιδανικών.

Υπάρχουν άνδρες και γυναίκες απόλυτα ικανοί να προχωρή-
σουν σε αυτό, άνθρωποι που μοναδική επιθυμία τους είναι να ζή-
σουν υπό την αγκίδα της Θείας Φύσης τους. Ας αντλήσουν, εκείνοι
τουλάχιστον, το θάρρος να ζήσουν αυτή τη ζωή δίχως να κρύβο-
νται από τους άλλους! Κανενός ανθρώπου η άποψη δεν μπορεί να
σταθεί υπεράνω των επιταγών της δικής μας συνείδησης. Γι' αυτό,
ας επιτρέψουμε στη συνείδηση που έχει φθάσει στην ύψιστη ανά-
πτυξή της, να μας καθοδηγεί στο καθημερινό κοινό μας έργο.
Όπως συμβαίνει και στην εσωτερική ζωή μας, ας συγκεντρώσουμε
την προσοχή μας στο επιλεγμένο Ιδανικό και ας διατηρούμε το
βλέμμα μας σταθερά ακόμη παρατέρω, δίχως να δίνουμε την ελά-
χιστη έστω προσοχή στη λάσπη που καλύπτει τα πόδια μας. Όσοι
είναι ικανοί να αγωνιστούν σε μια τέτοια προσπάθεια, εκείνοι εί-
ναι οι αληθινοί Θεόσοφοι...

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ-ΜΗΤΕΡΑ

Edward Carpenter

(Απόσπασμα)

Πριν εμφανισθεί οποιαδήποτε μορφή καθορισμένης επιστήμης, φιλοσοφίας και θρησκείας, υπήρχαν πράγματα και λέξεις με τρομακτική επιρροή στο ανθρώπινο πνεύμα. Για παράδειγμα, οι λέξεις «βροντή», «δένδρο», «φίδι» κλπ. Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να μείνει εντελώς αδιάφορος όταν ακούει τέτοιες λέξεις και σκέπτεται τις αντίστοιχες εικόνες. Οι λέξεις όμως «παρθένος» και «μητέρα» ξεχωρίζουν ιδιαιτέρως από τις άλλες. Η λέξη «μητέρα» αγγίζει τις βαθύτερες χορδές του ανθρώπινου συναισθήματος, πολύ περισσότερο μάλιστα καθώς είναι μια από τις πρώτες που μαθαίνει ένα παιδί. Δεν πρέπει να λησμονούμε ότι σε πολλές πρωτόγονες μητριαρχικές κοινωνίες, η επιρροή της μητέρας-γυναίκας ήταν πολύ μεγαλύτερη από όσο σήμερα, αφού ο πατέρας ήταν συχνά άγνωστος και η προσκόλληση του ανθρώπου στην μητέρα εντονότερη. Αν η λέξη «μητέρα» ήταν ανέκαθεν βαθιά ριζωμένη στην καρδιά του παιδιού, η λέξη «παρθένος» ασκούσε μια άλλου είδους μαγεία στον σεξουαλικά ώριμο άνδρα που δεν έχει χαθεί.

Ένα από τα πρώτα αντικείμενα λατρείας του ανθρώπου ήταν η ίδια η γη που εκλαμβάνόταν ως η γόνιμη μητέρα όλων των πραγμάτων. Η Γαία είχε ναούς και ιερά σε όλες σχεδόν τις ελληνικές πόλεις. Η Ρέα ή Κυβέλη, που γεννήθηκε μέσα από τη γη, ήταν η μητέρα όλων των θεών. Η Δήμητρα (Γη-Μήτηρ) απολάμβανε εξαιρετικές τιμές παντού ως προστάτιδα της σοδειάς και της βλάστησης. Το ίδιο και η Σέρρες ή Δήμητρα των Ρωμαίων. Στην Ινδική μυθολογία η Μαία και στην αιγυπτιακή η Ίσις, αποτελούν θηλυκές απεικονίσεις της Φύσης και του πνεύματος της γης. Για τις αρχαίες αυτές λατρείες η γη ήταν η μυστική πηγή κάθε ζωής και σε αυ-

τήν θυσίαζαν για εξευμενισμό. Κατά κάποιον τρόπο φαίνεται φυσικό αυτή να ήταν η πιο πρώιμη, αυτόματη λατρεία του ανθρώπου, αφού η μητέρα γη είναι εκείνη που γεννά τα πάντα ενώ χάριστη διαρκή της ανανέωση και αναγέννηση θεωρήθηκε ως η αθάνατη παρθένος.

Όταν γεννήθηκε ο μύθος του Σωτήρα, ήταν βέβαιο ότι θα προέκυπτε το θέμα της καταγωγής της θεότητας. Προφανώς δεν θα μπορούσε να είναι παιδί κάποιας θνητής μητέρας. Δεδομένου ότι μια φυλή συνήθως συνέδεε την καταγωγή της με κάποιο ξώο ή βουνό ή άλλο στοιχείο της Φύσης, αν Σωτήρας ήταν η ίδια η φυλή, το ευκολότερο ήταν να θεωρήσουν πως ξεπήδησε μέσα από τα ίδια τα σπλάχνα της γης, της Φύσης, που είναι η άσπιλη παρθένος και απεικονίζεται στον αστερισμό της Παρθένου. Αν ο Σωτήρας ήταν κάποιος συγκεκριμένος άνθρωπος, γνωστός είτε προσωπικά είτε μέσω της παράδοσης, τότε το όνομα της μητέρας θα ήταν επίσης γνωστό. Όσον αφορά όμως την πατρότητα, ήταν γενικά ασαφής.

Εύκολα λοιπόν θα μπορούσαν να δεχθούν κάποια επουράνια παρέμβαση, τη νυκτερινή επίσκεψη ενός θεού ή αυτό που συνήθως ονομάζουμε «παρθενογένεση». Είναι εντυπωσιακή η οικουμενική πίστη στους Θεανθρώπους-Σωτήρες και τον εξίσου διαδεδομένο μύθο της γέννησής τους από παρθένους. Δεν έχει σημασία το όνομα που τους έδιναν. Ηρακλής, Μίθρας, Άττις, Ορφέας κλπ. Σε όλες τις περιπτώσεις επρόκειτο για τον Σωτήρα, την ενσάρκωση ενός όντος χάριστη στο οποίο ο φτωχός θνητός μπορούσε να απαλλαγεί από την εξορία, την πλάνη, το μαρτύριο και το θάνατο, και να κερδίσει την αιώνια ζωή.

Σε καμία ήπειρο της γης δεν εμφανίσθηκε θεός, με μεγάλη δημοτικότητα ως ευεργέτης της ανθρωπότητας, που να μη γεννήθηκε από παρθένο ή τουλάχιστον από μητέρα που δεν όφειλε το παιδί της σε κάποιο γήινο πατέρα αλλά σε επουράνια επέμβαση. Αυτή η σύλληψη φαντάζει, εξ πρώτης όψεως, εντελώς άσχετη με το σύγχρονο τρόπο σκέψης. Δύο στοιχεία θα πρέπει όμως να έχουμε υπόψη μας εδώ: α) τις συνθήκες που επιζητούσαν εκείνη τη μαζική μητριαρχική εποχή, όταν η καταγωγή καθοριζόταν από την πλευρά της μητέρας ενώ η πατρότητα ήταν ασαφής και δεν ενδιέφερε ιδιαίτερα, και β) το παράξενο, σε εμάς, γεγονός ότι σε ορι-

σμένους πολύ πρωτόγονους λαούς, μεταξύ των οποίων είναι οι Αβοριγίνες της Αυστραλίας, δεν θεωρούσαν απαραίτητο για μια γυναίκα να έχει σεξουαλική επαφή με κάποιον άνδρα προκειμένου να συλλάβει και να γεννήσει. Η επιστημονική παρατήρηση δεν είχε προχωρήσει τόσο, και το όλο θέμα αναγόταν ακόμη στη σφαίρα της μαγείας. Άρα η παρθένος μητέρα όχι μόνο δεν ήταν κάτι το αδιανόητο αλλά συνδύαζε δυο υπέροχες έννοιες σε μια μορφή.

Η παγκόσμια διασπορά του μύθου της επουράνια επέμβασης είναι αξιοσημείωτη. Ο Ζευς, πατέρας των θεών, επισκέφθηκε τη Σεμέλη με μορφή καταιγίδας κι εκείνη γέννησε τον λυτρωτή Διόνυσο. Ο Ζευς κατέστησε έγκυο την Δανάη με τη μορφή χρυσής βροχής και το παιδί που γεννήθηκε ήταν ο Περσεύς που σκότωσε τη Μέδουσα (τις δυνάμεις του σκότους) και έσωσε την Ανδρομέδα (την ανθρώπινη ψυχή). Η Ντεβάκι, η ακτινοβολούσα παρθένος της ινδικής παράδοσης, ενώθηκε με τον θεό Βισνού και γέννησε τον Κρίσνα, τον αγαπημένο ήρωα των ινδουιστών και πρότυπο του Ιησού.

Οι γυμνοσοφιστές της Ινδίας λένε ότι ο Βούδας γεννήθηκε από το πλευρό μιας παρθένου. Η Ίσις των αιγυπτίων με τον Ώρο στα γόνατά της, λατρευόταν με τα προσωνύμια «Δέσποινα», «Βασίλισσα των Ουρανών», «Άστρο της Θάλασσας», «Θεομήτωρ», κλπ. Πριν από αυτήν, η Παρθένος του Κόσμου Νηίθ, που προστατεύει από τον ουρανό όλη τη γη και τα παιδιά των ανθρώπων, θεωρούνταν μητέρα του μεγάλου θεού Οσίριδος. Και ο σωτήρας Μίθρας γεννήθηκε από παρθένο, και στα μνημεία του υπάρχει πολύ συχνά η απεικόνιση της μητέρας που θηλάζει το βρέφος.

Η αρχαία τευτονική θεά Χέρθα (Γη) ήταν παρθένος και έμεινε έγκυος από το επουράνιο πνεύμα (τον Ουρανό). Η μορφή της, ως βρεφοκρατούσα, υπήρχε σε πολλά ιερά άλση στη Γερμανία. Η Σκανδιναβική θεά Φρίγκα πιάστηκε στα δίκτυα του Οντίν, του πατέρα των πάντων, και γέννησε ένα γιο, τον ευλογημένο Μπάλντερ, τον θεραπευτή και σωτήρα της ανθρωπότητας. Επίσης, ο Κετσακόατλ, ο σταυρωθείς σωτήρας των Αζτέκων, ήταν γιος της παρθένου Βασίλισσας των Ουρανών, της Κλουλαμινάν. Αλλά και οι Κινέζοι είχαν μια παρθένο μητέρα θεά, όπως και οι αρχαίοι Ετρούσκοι. Τέλος, αναφέρεται μεγάλος αριθμός από μαύρες παρθέ-

νους-μητέρες Θεού. Αφθονες τέτοιες παραστάσεις της Μαρίας με τον Ιησού βρέφος συναντώνται κυρίως στις καθολικές εκκλησίες της Ιταλίας, όπως στην Πίζα, το Λορέτο, τη Γένοβα κλπ., αλλά και στο Μόναχο και αλλού. Δύσκολα μπορεί κανείς να μην τα θεωρήσει αυτά ως προ-χριστιανικά παγανιστικά απομεινάρια που διατηρήθηκαν μέσα στα πλαίσια του Χριστιανισμού και αναβαπτίσθηκαν, όπως συνέβη και με πολλά άλλα. Λέγεται ότι στο Παρίσι, εκεί όπου σήμερα βρίσκεται η Νοτρ Νταμ, υπήρχε ακόμη και κατά τους χριστιανικούς αιώνες ένας ναός αφιερωμένος στην «Δέσποινα Ίσιδα».

Όλα αυτά καταδεικνύουν όχι μόνο την ευρύτατη διάδοση του δόγματος της παρθένου-μητέρας, αλλά και την εξαιρετική παλαιότητά του. Το θέμα είναι περίπλοκο και αξίζει μεγαλύτερης προσοχής από εκείνη που έχει λάβει έως τώρα. Το μόνο που μπορώ εγώ να προσθέσω εδώ είναι ότι, κατά πάσα πιθανότητα, η εικόνα του Τέλειου Ανθρώπου θα πρέπει να στοίχειωνε αμυδρά το νου των ανθρώπων από την εποχή που εγκατέλειψαν τη ζωώδη κατάσταση τους, και ότι θα ήταν απολύτως φυσιολογικό να σκεφθούν πως ένας Τέλειος Άνθρωπος θα πρέπει να έχει γεννηθεί από μια Τέλεια Γυναίκα – η οποία, σύμφωνα με τις αντιλήψεις της εποχής, θα πρέπει αναγκαστικά να είναι η ίδια η Γη, η μητέρα όλων των πραγμάτων. Σε κάθε περίπτωση πρόκειται πραγματικά για μια εξαιρετική σύλληψη. Δηλαδή ότι η Γη, αφού γέννησε όλα τα πλάσματά της, έφερε τελευταίο στον κόσμο και εκείνο που θα γινόταν σωτήρας του ανθρώπινου γένους.

(Πηγή: Edward Carpenter – «Pagan and Christian Mysteries»)

Η ΠΑΡΘΕΝΟΣ ΜΗΤΕΡΑ

Ένα μέλος της Θ.Ε. αθλήτρια στην Παραολυμπιάδα του Πεκίνου

Ιφιγένεια Κασταμονίτη

Ένας από τους αγώνες του ανθρώπου στην εξέλιξή του είναι η ανάπτυξη μιας ισχυρής πνευματικής θέλησης που να πειθαρχεί την ανθρώπινη φύση. Η πειθαρχία του εαυτού, η αυτοπειθαρχία, είναι ένα επίτευγμα που, ανάμεσα σε άλλα, υποδεικνύεται από κάθε δάσκαλο και φιλόσοφο, τόσο της αρχαιότητας όσο και της σύγχρονης εποχής, και συγκαταλέγεται πάντοτε στους σκοπούς των ερευνητών της Αλήθειας. Η ισχυρή πνευματική θέληση είναι ένα από τα εφόδια που κινούν τα μέλη του μαθητή επάνω στην Ατραπό και τον κρατούν σταθερά προσηλωμένο στο σκοπό του. Αλλά είναι και ένα εφόδιο απαραίτητο στην αντιμετώπιση των δυσκολιών της καθημερινής ζωής, γενικά, με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Ένα από τα μέλη μας, η Ελένη Ζαμπούρα, με την παραδειγματική της σθεναρότητα και υπομονή απέναντι στις δυσκολίες που έφερε η ζωή στο δρόμο της, ήδη από την παιδική της ηλικία όταν προσεβλήθη από την ασθένεια της πολιομυελίτιδας, είναι παράδειγμα προς μίμηση. Η Ελένη Ζαμπούρα είναι μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας εν Ελλάδι από το 1994. Συμμετέχοντας στις εργασίες των διαφόρων στοών, έχει προσφέρει και στις εργασίες του Δ.Σ. από το 1998 έως το 2005, ως απλό μέλος, ως ταμίας και ως αντιπρόεδρος της Θ.Ε. εν Ελλάδι.

Πάντοτε χαμογελαστή, γεμάτη κατανόηση, με ευχάριστη διάθεση και προθυμία να προσφέρει σε όλους μας χαρά, γέλιο και συμπαράσταση σε κάποια δυσκολία μας, προσωπική ή επαγγελματική, έκανε μια μεγάλη στροφή στη ζωή της μετά την Παραολυμπιάδα του 2004 που έλαβε χώρα στην πόλη των Αθηνών. Παρα-

κολουθώντας την πεισματική και αποφασιστική προσπάθεια από-μων με σωματικά και κινητικά προβλήματα, αναρωτήθηκε – όπως έλεγε – για ποιο λόγο δεν ήταν εκεί μαζί τους λαμβάνοντας μέρος στα αγωνίσματα. Δεν άργησε να πάρει την απόφασή της, και πολύ σύντομα είχε ήδη διαλέξει το άθλημα. Σκοποβολή με πιστόλι, αεροβόλο. Στόχος της το Πεκίνο.

Στα τέσσερα χρόνια που ακολούθησαν, ασκούταν με καθημερινές πολώρες προπονήσεις αναγκασμένη να διανύει μεγάλη απόσταση με το αυτοκίνητό της από την Παιανία έως το σκοπευτήριο της Ελευσίνας, αμέσως μετά την εργασία της στο Ταχυδρομείο της περιοχής της. Με θέληση και αποφασιστικότητα άρχισε να πετυχαίνει τις ολοένα καλύτερες βολές που, μέσα σε ένα χρόνο, την έφεραν στην πρώτη θέση πανελληνίως με χρυσό μετάλλιο στον αντίστοιχο αγώνα. Σύντομα άρχισε να συμμετέχει σε ευρωπαϊκούς και μεσογειακούς αγώνες, κατακτώντας κάθε φορά υψηλή θέση και συγκεντρώνοντας την απαραίτητη βαθμολογία που την οδήγησε στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Μια θέση στην Ελληνική Απουτολή της Παραολυμπιάδας του Πεκίνου. Μέσα σε τέσσερα χρόνια κα-τάφερε εκείνο που άλλοι συναθλητές της προσπαθούσαν επί χρό-νια δίχως ουσιαστικό αποτέλεσμα.

Γεμάτη χαρά, με τις ευχές μας στη βαλίτσα της και τη σκέψη μας στραμμένη στον αγώνα της στο Πεκίνο, ταξίδεψε στη μακρινή Ανατολή όπου αγωνίσθηκε έχοντας ως βοηθούς την αυτοπειθαρχία και τη γνώση που είχε αποκτήσει έως τότε. Εκεί πέτυχε έναν ακόμη στόχο, που έφερε διπλό αποτέλεσμα: Ένατη στην παγκό-σμια κατάταξη στο άθλημά της, αλλά και κάτοχος ενός νέου πανελλήνιου ρεκόρ. Είναι μια θέση που κατέκτησε μετά από σκληρό αγώνα με πολύ πιο έμπειρες συναθλήτριές της, οι οποίες είχαν αγωνιστεί σε προηγούμενες διοργανώσεις της Παραολυμπιάδας και σε πολλές άλλες παγκόσμιες ανάλογες αθλητικές συναντήσεις. Εύγε Ελένη!

Συχνά μας εξηγούσε ότι οι δυσκολίες που επί χρόνια ολόκληρα αντιμετώπιζε στη ζωή της, εξαιτίας του φυσικού προβλήματός της, οι αγώνες της, η μελέτη της Θεοσοφίας και άλλων διδασκαλιών, την βοήθησαν να αξιολογεί σωστά πράγματα και καταστάσεις, να παίρνει αποφάσεις που την έφεραν πιο κοντά στους στόχους της,

και να τους πετυχαίνει. «Κάθε φορά που στέκομαι απέναντι στον στρογγυλό στόχο του Σκοπευτηρίου, εστιάζοντας το βλέμμα μου επάνω του πριν πιέσω τη σκανδάλη του πιστολιού, είναι σαν να κάνω διαλογισμό», έλεγε.

«Αν δεν αδειάσω τελείως το νου μου από οτιδήποτε άλλο και δεν συγκεντρωθώ σωστά εκείνη την ώρα, κάνω λάθη. Μη νομίζεις ότι είναι πάντα εύκολο με τους άλλους γύρω μου στον ίδιο χώρο να μιλούν ή να κάνουν διάφορους θορύβους. Αλλά η χρόνια μελέτη των θεμάτων που και οι δυο αγαπάμε, με έχει βοηθήσει να ελέγχω τον εαυτό μου και να ηρεμώ, και έτσι φέρνω πολύ καλό αποτέλεσμα τις περισσότερες φορές πετυχαίνοντας την απαραίτητη βαθμολογία. Μεγάλη υπόθεση η αυτοπειθαρχία, ιδιαίτερος αν μπορούσε κανείς να την ασκεί σε όλα τα ζητήματα της ζωής του. Δεν είναι εύκολο, βέβαια. Το γνωρίζουμε πολύ καλά αυτό.»

Επόμενος στόχος της Ελένης είναι η συμμετοχή της στην Παραολυμπιάδα του Λονδίνου και η κατάκτηση ενός μεταλλίου. Της το ευχόμαστε ολόψυχα!

Σέβομαι το άτομο εκείνο που γνωρίζει καλά το τι θέλει και προχωρεί ακούραστο στο δρόμο του αγώνα. Γνωρίζοντας, παράλληλα, και τα μέσα που μπορούν να τον οδηγήσουν σκοπό, καθώς επίσης και τον τρόπο άσκησης των κατάλληλων ετούτων μέσων.

ΓΚΑΙΤΕ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Αντώνιος Ανδριανόπουλος

Το πνεύμα εκδηλώνεται σε όλες τις οργανικές μορφές αποτελώντας στοιχείο και των όντων που είναι κατώτερα του ανθρώπου. Στον άνθρωπο όμως η πνευματικότητα εκδηλώνεται με τελειότερο τρόπο. Ουσιαστικά ο άνθρωπος καθ' εαυτόν έχει μεγάλη αξία. Για να παραχθεί η ανθρώπινη μορφή, η Φύση εργάστηκε επί αιώνες αιώνων, και επί της Γης αποτελεί την κορωνίδα και το στεφάνωμα της δημιουργίας. Στην ανθρώπινη μορφή εκδηλώνεται εμφανέστερα το λογικό και σε αυτόν καταφαίνεται σαφώς η πνευματικότητα της Φύσης. Το ανθρώπινο πνεύμα στο σύνολό του αποτελεί το συνειδητό Εγώ της Γης.

Σε τι διαφέρει ο άνθρωπος από τα υπόλοιπα ζώα της Γης; Στο σωματικό οργανισμό του που είναι επιδεξιότερος στο να δέχεται λεπτότερες εντυπώσεις δια του συνόλου των αισθήσεών του, και στις ικανότητες του πνεύματός του οι οποίες του επιτρέπουν να εκδηλώνει περισσότερη νόηση, θέληση κι ελευθερία και εντονότερα, ευγενέστερα αισθήματα. Αφότου το πνεύμα εκδήλωσε περισσότερη νόηση, περισσότερη θέληση και περισσότερη ελευθερία προκειμένου να προαχθεί από τη ζωώδη κατάσταση στην ανθρωπίνη, πρέπει να συμπεράνουμε ότι για να προοδεύσει περισσότερο ο άνθρωπος και για να τελειοποιηθεί, είναι ανάγκη να καλλιεργήσει και να αναπτύξει περισσότερο το νοητικό και αισθηματικό του μέρος, να εκδηλώσει ισχυρότερη θέληση και μεγαλύτερη ελευθερία.

Αν οι ιδιότητες αυτές αποτελούν τις ευγενέστερες, τις πολυτιμότερες εκδηλώσεις του πνεύματος και της Φύσης, είναι προφανές ότι αυτές οφείλουμε να επιδιώκουμε και σε αυτές έγκειται για τον άνθρωπο η ουσία του αγαθού. Η απόκτηση της σοφίας, της λογικότητας στο παν, της θέλησης και της ελευθερίας είναι, επομένως, τα πολυτιμότερα πράγματα τα οποία μπορεί να ποθήσει ο άνθρωπος που έχει υγίη νου.

Ο άνθρωπος προάγεται πνευματικά όταν εξειγενίζει τα αισθήματά του, εκλεπτύνει το νοητικό του, ζητά την αλήθεια και ασκεί τη δικαιοσύνη. Αντιθέτως, μένει πνευματικά στάσιμος και μερικώς φορές οπισθοδρομεί, όταν εκδηλώνει ζωώδη ένστικτα και ροπή προς τα πάθη, όταν εκτιμά περισσότερο την εξωτερική λάμψη της εσωτερικής αξίας των πραγμάτων, όταν εμμένει στην υποβολή ψευδών ιδεών τις οποίες του ενέπνευσε το περιβάλλον. Η εσωτερική, η πραγματική αξία κάθε ανθρώπου μετριέται με το πνευματικό κεφάλαιο των ψυχικών του δυνάμεων, των γνώσεών του και των αισθημάτων του. Η θέληση είναι ο κεντρικότερος νόμος του πνεύματος, που συγκεντρώνει γύρω του όλους τους άλλους νόμους της εσωτερικής ουσίας των υποκειμένων και τους κατευθύνει προς τη διεύθυνση την οποία αυτός χαράσσει με τη βοήθεια του νοητικού.

Το πνεύμα αποτελεί το εγώ, τη συνείδηση της Φύσης. Είναι η δύναμη που διευθύνει τις ενέργειες της Φύσης. Είναι ο βασιλιάς της Φύσης. Σήμερα ο άνθρωπος κρατά στα χέρια του και χειρίζεται πολλές φυσικές δυνάμεις. Μπορεί, αν προαχθεί πνευματικά,

να κατακτήσει σταδιακά όλες τις δυνάμεις της Φύσης. Μπορεί ακόμη να γίνει κύριος του εαυτού του, κύριος της ειμαρμένης του. Αρκεί να το θελήσει, να γνωρίσει πληρέστερα τους νόμους της Φύσης και να καλλιεργήσει κατάλληλα τις προσωπικές δυνάμεις του.

Τα πάντα μπορεί να επιτύχει ο άνθρωπος. Η θέλησή του, μόνο απέναντι στο φυσικό νόμο δεν μπορεί να αντισταχθεί, διότι οι νόμοι της Φύσης είναι αιώνιοι, αμετάβλητοι και απαραβίαστοι. Άρα, στην ανέλιξη των δυνάμεών του ο άνθρωπος μπορεί να έχει ως κανόνα και οδηγό το φυσικό νόμο. Για αυτό ο Επίκτητος δίδαξε: «Νόμος βιωματικός είναι αυτός και πράττει συμφώνως προς τη Φύση». Να μην λησμονείς ποτέ ότι μόνο ο ενάρετος που ακολουθεί και εφαρμόζει τους νόμους της Φύσης, μπορεί να είναι ισχυρός σε αυτήν. Οι δυνάμεις του κακού συντρίβονται μπροστά στην ακατάβλητη ισχύ του φυσικού νόμου.

(Πηγή: «Υποθήκες τινές εκ της Βιοτικής»)

Τι χαριτωμένο πλάσμα που είναι ο άνθρωπος, αν είναι πραγματικά άνθρωπος. Και ο ωραιότερος ακόμα πίθηκος, σε σχέση με τον άνθρωπο, είναι άσχημος.

Ηράκλειτος

Όταν ο Πλάτωνας έδωσε τον ορισμό «Άνθρωπος είναι ένα δίποδο, άπτερο ζώο», ο Διογένης, αφού έπιασε έναν κόκορα και τον ξεφερούγισε, τον πήγε μετά στη Σχολή και είπε: «Να ο άνθρωπος του Πλάτωνα».

Στοβαίος

Όταν ο Διογένης γύρισε από την Ολυμπία, είπε σε κάποιον που τον ρώτησε αν ήταν εκεί πολύς κόσμος: «Ήταν πολύς μεν κόσμος, λίγοι δε άνθρωποι».

Πλούταρχος

Όλα τα ανθρώπινα πράγματα είναι ασθενέστερα από την σκιά και απαιτηλότερα από τα όνειρα της νύκτας.

Βασίλειος

Κανένας από τους κατοικούντες τη γη ανθρώπους δεν υπάρχει αναμάρτητος.

Θέογνις

Κάθε άνθρωπος φέρει επάνω του δύο σάκους. Τον μεν μπροστά του, το δε άλλο πίσω του. Και ο μεν μπροστινός είναι γεμάτος από τα ελαττώματα των άλλων, ο δε πίσω από τα δικά του. Έτσι τα μεν ξένα του είναι εμφανή, τα δε δικά του αφανή.

Αίσωπος

Ο άνθρωπος είναι, καθώς είπαμε, ζώο ήμερο. Όταν λοιπόν τύχει της κατάλληλης αγωγής και διαθέτει από φυσικού του την απαιτούμενη έφεση, γίνεται μια καλή, ήρεμη κι ευγενική ύπαρξη. Αν όμως, αντίθετα, δεν εκπαιδευθεί αρκετά και άρτια, τότε γίνεται το αγριότερο ζώο πάνω στη γη. Άρα ο νομοθέτης πρέπει να παίρνει την αγωγή των παιδιών σαν ένα πρόωπιστης και όχι δευτερεύουσας σημασίας μέλημά του.

Πλάτων

Είναι αδύνατο να γνωρίσει κάποιος την ψυχή, τις σκέψεις και τα συναισθήματα ενός ανθρώπου, αν ο τελευταίος αυτός δεν αναλάβει πιο πριν ψηλά καθήκοντα, καθώς και την ευθύνη της εφαρμογής των νόμων.

Σοφοκλής

Όλα τα ενδεχόμενα να συμβούν πρέπει να τα περιμένουμε όντας άνθρωποι. Γιατί δεν υπάρχει κάτι το σταθερό και μόνιμο στη σύντομη ζωή μας.

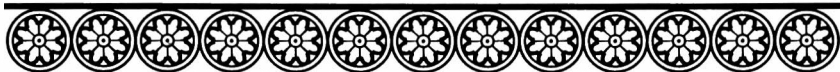
Μένανδρος

Δεν υπάρχει εμπόδιο για τον άνθρωπο εκείνο που δρα και ενεργεί με αφοσίωση και πίστη στο σκοπό του.

Μένσιος

Ο πιο αξιοθαύμαστος άνθρωπος είναι εκείνος που δεν χάνει ποτέ το θάρρος του εμπρός στις κακοτυχίες της ζωής.

Σαπφώ

Ο ΚΡΙΣΝΑΜΟΥΡΤΙ ΚΑΙ Ο ΑΡΧΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Γεώργιος Σιβιρής

Ο αρχαίος ελληνικός πολιτισμός αποτελεί για τη χώρα μας μια ανεκτίμητη πολιτιστική κληρονομιά. Θα έλεγα, μάλιστα, όχι μόνο για την Ελλάδα αλλά για ολόκληρο το Δυτικό κόσμο αφού η αρχαία Αθήνα έχει θεωρηθεί και αναγνωρισθεί ως η κοιτίδα του Δυτικού πολιτισμού. Το μέγεθος και το απερίγραπτο μεγαλείο αυτού του πολιτισμού είναι αδύνατο να κατανοηθεί από τον περιοριστικό ανθρώπινο νου. Ένας τέτοιος νους δεν είναι δυνατόν να συλλάβει και να εκτιμήσει ένα θείο δημιούργημα. Γι' αυτό και η μεγάλη εκείνη εποχή έχει λησμονηθεί σχεδόν παντελώς, έχει αγνοηθεί και παραμερισθεί ακόμη και από εκείνους που θεωρούνται ως οι ταγοί του πνεύματος. Το μόνο που μας ενδιαφέρει σήμερα είναι η συντήρηση και διατήρηση των μνημείων και των νεκρών μαρμάρων. Με το πνεύμα όμως που κρύβεται πίσω από τα σχήματα και τις μορφές δεν ασχολούμεθα σχεδόν καθόλου. Δεν σκεπτόμαστε ούτε μια στιγμή ότι οι πραγματικοί δημιουργοί του κολοσσιαίου εκείνου εγχειρήματος δεν ήταν οι άνθρωποι αλλά τα θεία όντα που τους ενέπνεαν και τους καθοδηγούσαν. Οι άνθρωποι ήταν οι απλοί συντελεστές της αόρατης πρωτοουργού και πρωταΐτιας θείας δύναμης.

Είναι φυσικό μια δημιουργία αυτού του διαμετρήματος να μην μπορεί να γίνει κατανοητή από τις πεπλανημένες διάνοιες των ανθρώπων, παρά μόνο από τις πεφωτισμένες εκείνες υπάρξεις που γνωρίζουν πώς λειτουργεί και υφαίνεται ο δημιουργικός καμβάς της σχέσης μεταξύ θεού και ανθρώπου. Θα μπορούσαμε επίσης να πούμε ότι ο άνθρωπος κατά κανόνα προσεγγίζει τα πράγματα ει-

δωλολατρικά, με τη σζέψη δηλαδή και το συναίσθημα. Τοιουτοτρόπως λατρεύει τις εικόνες και τα είδωλα και αδυνατεί να δει την Ιδέα που κρύβεται πίσω από αυτά. Ο νους, όπως λέγει ο Κρισναμούρτι, είναι από τη φύση του ειδωλολατρικός, και για να προσπελάσουμε την Ιδέα πρέπει να το κάνουμε με την πνευματική μας ικανότητα, διότι η Ιδέα, όπως την αντιλαμβάνεται ο Πλάτων, «είναι φύσεως πνευματικής και το όμοιο μόνο δια του ομοίου διαγιγνώσκεται. Τουντέστιν, το πνεύμα με το πνεύμα». Μόνο έτσι μπορούμε να διεισδύσουμε στην πηγή της δημιουργίας και να συλλάβουμε το μεγαλείο της, να το σεβασθούμε και να το εκτιμήσουμε δεόντως. Διαφορετικά, συμμετέχουμε σε ένα πολύ μικρό μέρος της ουσιαστικά ασήμαντο.

Ο Κρισναμούρτι λέγει ότι δημιουργία υπάρχει μόνο κατά τη στιγμή της έμπνευσης, δηλαδή της επικοινωνίας με την Ιδέα, και ότι η αποτύπωση στη μορφή δεν είναι δημιουργία αλλά η άσκηση της τεχνικής επιδεξιότητας. Για τους πολλούς, η δημιουργός θεία δύναμη δεν αντιμετωπίζεται σαν κάτι υπαρκτό, σαν κάτι αενάως σε δράση, σαν ένα ζωοποιούν και ζωογόνο στοιχείο. Μπορεί να το προσεγγίζουν με το στόμα και να το επιλέγουν σαν θέμα συζήτησης και διανοητικής ενασχόλησης. Δεν μπορούν όμως να το βιώσουν, να το αισθανθούν, γι' αυτό και το αντιπαρέχονται και στέκονται μόνο στη μορφή χωρίς να διεισδύουν στο πνεύμα. Ένας φιλοσοφικός νους μπορεί μέσα από τη μορφή να μεταφερθεί νοερά στην Ιδέα, οπότε και θα αισθανθεί την ιερότητα του πράγματος. Όπως λέγει ο Πλάτων:

«Οι άνθρωποι δεν παραδέχονται ότι υπάρχει το ωραίο καθεαυτό, ούτε η Ιδέα τον ωραίον αμετάβλητη κατά πάντα και πάντοτε, αλλά μόνο τα πολλά ωραία αναγνωρίζουν. Είναι φίλοι των ωραίων θεαμάτων και δεν ανέχονται να τους κάνεις λόγο για το ένα και απόλυτο ωραίο. Εκείνοι λοιπόν που παρατηρούν τα πολλά ωραία πράγματα, δεν βλέπουν όμως το ωραίο καθεαυτό, ούτε δύνανται να παρακολουθήσουν εκείνον που είναι σε θέση να τους το δείξει, αυτοί θα πούμε ότι έχουν απλώς γνώμες, καμία όμως γνώση των πραγμάτων. Απεναντίας δε, εκείνοι που παρατηρούν αυτά καθαυτά τα πράγματα και την αναλλοίωτη αυτών φύση, γι' αυτούς δεν θα πούμε ότι γνωρίζουν και όχι απλώς ότι έχουν γνώμες; Και αυτοί μεν δεν θα πούμε ότι αγαπούν και ασπάζονται τα πράγματα που

είναι αντικείμενα της επιστήμης, οι δε άλλοι τα πράγματα που είναι αντικείμενα της δοξασίας; Ότι αγαπούν και ευχαριστούνται με τις ωραίες φωνές, τα ωραία σχήματα και τα τοιαύτα, αλλά δεν ανέχονται να ακούσουν για το απόλυτα ωραίο ότι υπάρχει; Δεν θα τους αδικήσουμε αν τους ονομάσουμε φιλόδοξους, μάλλον, παρά φιλόσοφους.»

Υπάρχουν, λοιπόν, οι λάτρες της εικόνας και αυτοί είναι οι πολλοί, και οι λάτρες του πνεύματος, οι γνήσιοι φιλόσοφοι, οι αποκαλούμενοι και εραστές της σοφίας. Διότι, κατά την ταπεινή μου γνώμη, η σοφία και το κάλλος είναι δύο ιδιότητες ομοούσιες που προέρχονται από την ίδια πηγή. Ένας γνωστός σύγχρονος Άγγλος γλύπτης, ο Χένρι Μουρ, αναφερόμενος στην αρχαιοελληνική τέχνη και αναγνωρίζοντας την ανωτερότητα της κλασικής γλυπτικής, έκανε την εξής δήλωση: «Το ελληνικό φως είναι, όπως λένε όλοι, κάτι που δεν μπορείς να το φαντασθείς προτού το βιώσεις.» Το εσωτερικό αυτό φως είναι εκείνο που προσέδωσε το μεγαλείο στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Χωρίς αυτό το φως, ο πολιτισμός αυτός δεν θα είχε την ακτινοβολία του και την παγκόσμια αναγνώριση. Δεν θα είχε περάσει στην αιωνιότητα και θα είχε λησμονηθεί εντελώς. Και αυτό διότι το απαστράπτον ελληνικό φως είναι ανέσπερο, είναι η ίδια η αιωνιότητα, και κάθε έργο που είναι απαύγασμα αυτού του φωτός φέρνει την ανεξίτηλη σφραγίδα της αιωνιότητας και χαρακτηρίζεται κλασικό. Εκατομμύρια ανθρώπων επισκέπτονται κάθε χρόνο τους ιερούς χώρους των αρχαιοελληνικών μνημείων για να θαυμάσουν την εξωτερική τους όψη και να ακούσουν το ιστορικό τους. Πολύ λίγοι όμως, ίσως ελάχιστοι, είναι εκείνοι που συγκινούνται πραγματικά όταν αντικρίζουν τα αρχιτεκτονικά αυτά θαύματα και μπορούν να εκτιμήσουν το μέγεθος τέτοιων επιτευγμάτων.

Η Επίσκεψη

Ένας από αυτούς, που εξίμνησε όσο κανείς άλλος τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό, ήταν και ο Κρισναμούρτι. Για όσους δεν το γνωρίζουν, ο Κρισναμούρτι είχε επισκεφθεί την Ελλάδα τέσσερις φορές: Δεκέμβριο 1930, Ιούνιο 1933, Μάρτιο 1954 και Σεπτέμβριο

1956. Ενώ ήταν πιθανό να την επισκεπτόταν άλλη μια φορά το Σεπτέμβριο του 1986, αλλά δεν πρόλαβε καθώς το Φεβρουάριο της ίδιας χρονιά έφυγε από τη ζωή. Είχε εκφραστεί με ασυνήθιστα θερμά λόγια για τη χώρα μας, κατά κύριο λόγο για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό. Ιδού πώς περιγράφει τις εντυπώσεις του από την πρώτη επίσκεψη στον Παρθενώνα:

«Ο Ναός έβλεπε τη γαλανή Μεσόγειο. Ήταν ερειπωμένος και το μόνο που απέμενε από αυτόν ήταν οι μαρμαρίνες κολόνες. Είχε καταστραφεί σε κάποιο πόλεμο, αλλά ήταν ακόμη ιερό καταφύγιο. Με το χαρακτηριστικό αυτό είναι φανερό ότι αγγίζει την πνευματική διάσταση του έργου, διότι η ιερότητα είναι ιδιότητα καθαρά πνευματική. Βλέποντας τον χρυσό ήλιο να πέφτει στα μάρμαρα το σούρουπο, ένιωθες την ιερή ατμόσφαιρα χωρίς τους επισκέπτες και την ατέλειωτη γλυναρία τους γύρω σου. Υπήρχε ένα διατηρημένο άγαλμα της θεάς αλλά ήταν κλειδωμένο. Μπορούσες να το δεις μόνο σε ορισμένες ώρες και έτσι έχανες την ομορφιά της ιερότητας.»

Βλέπουμε ότι τονίζει συνεχώς την ιερότητα της ατμόσφαιρας του χώρου, των μνημείων, των αγαλμάτων. Αυτό ήταν κυρίως που τον ενδιέφερε και όχι τόσο το τοπίο και οι μορφές. Μια ιερότητα που προφανώς ο ίδιος αισθανόταν με κάποια λεπτότερη αίσθηση και όχι με τη σκέψη και το συναίσθημα. Το εγκώμιό του για τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό δεν το έπλεξε μόνο όσο βρισκόταν στην Ελλάδα, αλλά και σε ομιλίες του σε άλλες χώρες πολύ μεταγενέστερα. Και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία. Ήταν, ίσως, ο μοναδικός αδιόριστος πρεσβευτής του πολιτιστικού πλούτου της χώρας μας. Σε ομιλία του στο Σάανεν της Ολλανδίας (1978 και 1979) έλεγε μεταξύ άλλων:

«Η Δυτική τεχνολογία, η Δυτική νοοτροπία, η Δυτική θρησκεία, όλα στην πραγματικότητα πηγάζουν από την Ελλάδα. Η Δύση κατάρχεται από τους Έλληνες, δεν είναι έτσι; Η δημοκρατία τους, το αναλυτικό τους πνεύμα, η επιστήμη τους, η φιλοσοφία τους, οι διάλογοι των Πλάτωνα κλπ. Η Δύση έχει γεννηθεί από την Ελλάδα.» Και στο Μαντράς της Ινδίας είχε πει τα εξής το 1978: *«Αν μιλήσετε με ανθρώπους που ξέρουν, θα δείτε ότι από την Ελλάδα απλώθηκε στην Ευρώπη, και από εκεί στην Αμερική κλπ, η βασική αρχή της νοοτροπίας των Ελλήνων που ήταν το μέτρο (...). Μπορείτε να πα-*

ρατηρήσετε το γεγονός ότι ο Ελληνικός πολιτισμός απλώθηκε σε όλη τη Δύση. Δεν είμαι ιστορικός αλλά μπορώ να το δω, μπορείς να το παρατηρείς. (...) Δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό, δεν χρειάζεται να αμφιβάλλετε. Οι Έλληνες, όχι πως είμαι ειδικός αλλά έχω παρατηρήσει. Δεν έχω διαβάσει αλλά απλώς έχω παρατηρήσει πολύ, πάρα πολύ. Οι αρχαίοι Έλληνες είπαν ότι η σκέψη είναι το μέτρο.»

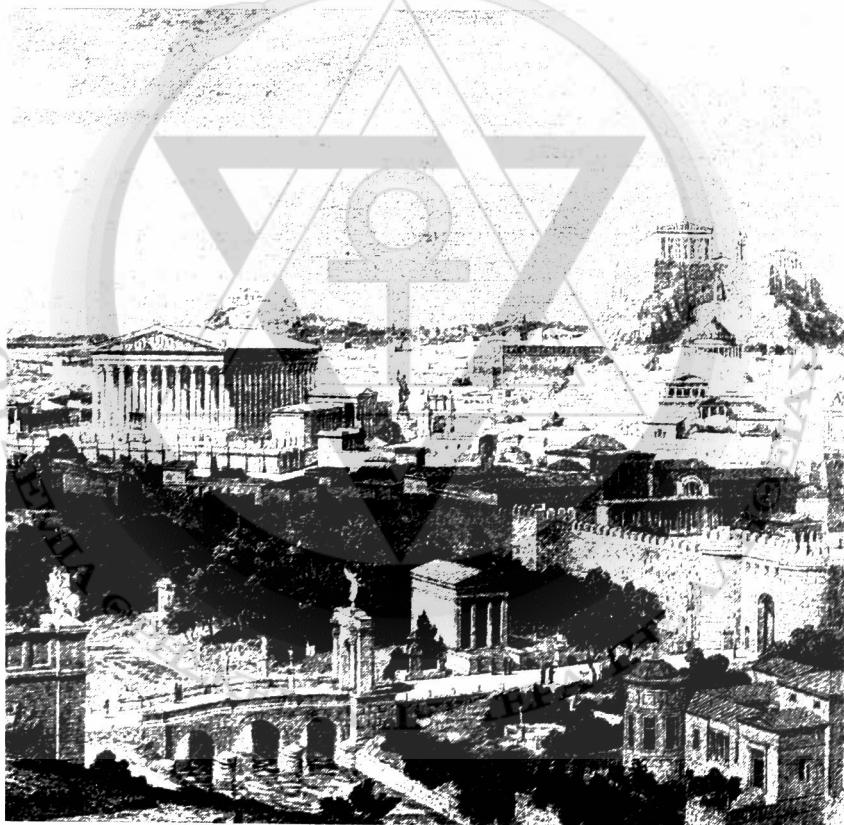
Αλήθεια, ποιος άλλος θα μπορούσε να προσφέρει αυτά τα λόγια με τόση δύναμη, τόση θερμότητα, τόση κατανύξη και, προ πάντων, τόση βεβαιότητα; Διερωτάται κανείς, αφού δεν είχε διαβάσει, δεν γνώριζε την ιστορία, πώς εκφραζόταν τόσο κατηγορηματικά, με τόση πεποίθηση για όσα είχαν συμβεί στην Ελλάδα και την αρχαιότητα; Τι εννοούσε όταν έλεγε ότι το είχε δει, το είχε παρατηρήσει πάρα πολύ; Με ποιο μάτι και σε ποια αρχεία; Ασφαλώς όχι με το φυσικό διότι με αυτό παρατηρούν όλοι και δεν βλέπουν τίποτε. Τότε με ποιο μάτι; Μήπως με τον ενορατικό οφθαλμό της ψυχής που μπορεί να παρατηρεί διαχρονικά και να βλέπει και να αισθάνεται πράγματα που είχαν συμβεί σε όλο το μήκος της ανθρώπινης ιστορίας; Μήπως μιλούσε βρισκόμενος κάτω από έμπνευση και είχε, έτσι, μια άμεση γνώση, άμεση αντίληψη των πραγμάτων εκείνης της εποχής;

Κάποτε στην Ελβετία, καθώς συζητούσαν για την αρχαία Ελλάδα, ένας συνομιλητής του είπε: «Ξέρετε, κύριε, όσα λέτε μοιάζουν με όσα ξέρουμε πως είπε ο Σωκράτης, όπως το 'γνώθι σ' εαυτόν', κ.α.». «Έτσι μου έχουν πει», απάντησε, «αλλά εγώ δεν έχω διαβάσει ποτέ τίποτε.» «Δεν χρειάζεται, κύριε», του είπαν, «τα ξέρετε από μόνος σας.» Κι εκείνος ξέσπασε σε γέλια σαν παιδί που άκουσε κάποιο αστείο, χωρίς να δώσει την παραμικρή εντύπωση ότι κολακεύτηκε. Κάποιος άλλος είπε: «Διάβασα σε ένα βιβλίο που κυκλοφόρησε τελευταία, ότι την πρώτη φορά που ανεβήκατε στην Ακρόπολη πέσατε στα γόνατα. Είναι αλήθεια;» «Ναι», απάντησε γελώντας.

Ο Κρισναμούρτι πίστευε ότι οι μεγάλοι πολιτισμοί ήταν δημιουργήματα ολίγων προικισμένων ανθρώπων. Ήταν πεπεισμένος πως τίποτε στον κόσμο δεν γίνεται από το πλήθος και ότι λίγοι μόνο κάνουν κάτι. Γι' αυτό και είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το σύνολο της πολιτιστική εκείνης έκρηξης που είχε λάβει χώρα στην Ανατολή, προκλήθηκε από πολύ λίγους ανθρώπους. Καθώς

επίσης, ότι η εκπληκτική επίδραση της Ελλάδας στην Ευρώπη ήταν πάλι έργο των πολύ ολίγων, οι οποίοι δεν σκέφθηκαν ποτέ τι πρόκειται να συμβεί στον υπόλοιπο κόσμο. Σε ένα γράμμα που είχε στείλει από την Αθήνα στην Λαϊδή Έμιλυ, έγραφε μεταξύ άλλων:

«Ποτέ μου δεν είχα δει κάτι τόσο όμορφο, τόσο απλό και δυνατό όσο ο Παρθενώνας. Ολόκληρη η Ακρόπολη είναι εκπληκτική. Σου κόβει την ανάσα και μπροστά της όλα τα άλλα δημιουργήματα της ανθρώπινης έκφρασης είναι χυδαία, μέτρια και γεμάτα σήγχυση. Τι άνθρωποι ήταν αυτοί οι υπέροχοι Έλληνες τότε! Πρέπει να δει κανείς τον Παρθενώνα για να καταλάβει ότι καθετί άλλο, που δεν βαδίζει στο δρόμο της αιωνιότητας, είναι ασήμαντο, γελοίο και ανόητο.»

Η παλαιά Αθήνα

Τα μόνα άλλα έργα τέχνης που μέχρι τότε τον είχαν συγκινήσει ήταν η Άπτερος Νίκη στο Μουσείο του Λούβρου, και μια πέτρινη κεφαλή του Βούδα στο Μουσείο της Βουστόνης. Ο ενθουσιασμός του όμως για την Ελλάδα ήταν υπέρμετρος και ασυγκράτητος όταν έγραφε στην Λαΐδη Έμιλυ ότι: *«Μοιάζει με την Καλιφόρνια αλλά είναι πιο όμορφη, πιο ώριμη. Ο αέρας είναι απαλός και οι άνθρωποι τρομερά φιλικοί. Υπέροχος τόπος για να μείνει κανείς. Βιολετί λόφοι γεμάτοι με λουλουδία, αμπελώνες, κυπαρίσσια, ελιές και άγρια θημάρια με πορφυρά άνθη. Τι τόπος! Η Ακρόπολη δεν έχει το ταίρι της και είμαι ερωτευμένος με μια κυρία που δυστυχώς είναι από μάρμαρο. Η τύχη μου, βλέπετε. Είναι η θεά της Δικαιοσύνης, η Θέμις. Είναι πραγματικά υπέροχη και μου έκλεψε την καρδιά.»*

Αξιοπρόσεκτο είναι το γεγονός ότι μέχρι το τέλος της ζωής αναφερόταν στην Ακρόπολη και στον Παρθενώνα, τόσο στις ομιλίες του όσο και στο ημερολόγιό του. Λίγα χρόνια πριν το θάνατό του έλεγε (Σάανεν): *«Όταν πας στην Ελλάδα και δεις για πρώτη φορά τον Παρθενώνα, νιώθεις ότι όλα στο χώρο εκείνο έχουν τόσο σπάνια σπουδαιότητα. Η ομορφιά του, τα χρώματά του με φόντο τον ουρανό, όλο το μεγαλείο του ελληνικού πολιτισμού, που θέλεις να γονατίσεις.»* Στο αποκορύφωμα του εγκωμιασμού του έφθασε περί το τέλος της ζωής του, όταν σε ένα διάλογο με δασκάλους στο Rishi Valley, το 1985, για πρώτη φορά εξηγεί πώς πίστευε ο ίδιος ότι κτίσθηκε ο Παρθενώνας και γιατί υποκλινόταν μπροστά του με τόσο βαθύ σεβασμό και κατάνυξη.

Με μεγάλη ευλάβεια και ταπεινότητα προς το θείον, τα λόγια που απεύθυνε προς τους σινομιλητές του αποτελούσαν ουσιαστικά έναν ύμνο προς την θεά Αθηνά, την οποία αναγνωρίζει ως την αόρατη δημιουργό το μεγάλου εκείνου πολιτισμού. *«Δεν μπορούμε, κύριοι, να κάνουμε τίποτε μόνοι μας στον κόσμο. Τίποτε.»* δήλωνε κατηγορηματικά. *«Ο Παρθενώνας δεν κτίσθηκε από έναν άνθρωπο που απλώς στοίβαζε πέτρες. Υπήρχε μια αίσθηση για την Αθηνά (δεν θέλω να μπλεχτώ εδώ με αυτή την ιστορία) που έφτιαξε όλα αυτά με μια τρομακτική Νοημοσύνη.»* Κάποιος παρενέβη ρωτώντας: *«Ναι, αλλά δεν υπάρχει εδώ κάποιος στόχος;»* Ο Κριωναμιούρτι απάντησε: *«Όχι, όχι. Μιλώ για την αίσθηση της θεάς, την Αθηνά, την θεά της Σοφίας. Εντάξει; Την αίσθησή της. Δεν μιλάω για τη μορφή της θεάς. Αυτό έρχεται μετά, δηλαδή το άγαλμά της.»*

Ορίστε. λοιπόν, γιατί δεν ξεχνούσε ποτέ τον Παρθενώνα. Διότι είχε την ακλόνητη πεποίθηση, μάλλον την απόλυτη αίσθηση, ότι πίσω από τον μαρμάρινο Ναό υπήρχε το χέρι της θεότητας στο οποίο έγκειται η ιερότητα και η διαχρονικότητα. «Τα έργα των θεών μπορεί να πεθαίνουν, όχι όμως οι θεοί», όπως έλεγε ο Σοφοκλής.

Κατά τη διάρκεια ενός γεύματος τον Απρίλιο 1982, ο Κρισναμούρτι άρχισε πάλι μια συζήτηση για την αρχαία Ελλάδα και την τεράστια επιτυχία της να κληροδοτήσει ως τις ημέρες μας τις βασικές ιδέες της και τους θεσμούς της στον κόσμο. Κάποιος που καθόταν δίπλα του, άρχισε να τον λέει: «*Η πολιτική, πολιτιστική και επιστημονική επιρροή της βρίσκεται παντού. Η όξινη βροχή και τα οξέα διαβρώνουν με μεγαλύτερη ταχύτητα αυτό το μαρμάρινο μνημείο που έχει επιζήσει σχεδόν τρεις χιλιάδες χρόνια. Σε μερικές δεκαετίες, όλο αυτό το ανεπανάληπτο αριστούργημα θα είναι....*». Καθώς μιλούσε, ο Κρισναμούρτι γύρισε προς το μέρος του και μια έκφραση οδύνης διατέρασε το πρόσωπό του. Τον διέκοψε απότομα, λέγοντας με έναν τόνο τρομερού πόνου στη φωνή του: «*Όχι, κύριε. Σας παρακαλώ μη μιλάτε άλλο γι' αυτό.*» Είχε ίσως και κάποιο προσωπικό λόγο για τη θλίψη του αυτή. Ήταν και αυτός ένα σκεύος εκλογής της υπέρτατης Θεάς δύναμης, που όπως εκμυστηρεύθηκε στη Μαίρη Λάτιενς κατά τις τελευταίες στιγμές της ζωής του:

«*Η απέραντη αυτή ενέργεια, αυτή η Νοημοσύνη, εδώ και χρόνια χρησιμοποιούσε αυτό το σώμα. Δεν νομίζω ότι οι άνθρωποι κατάλαβαν τι τρομακτική ενέργεια και νοημοσύνη πέρασε μέσα σε αυτό. Είναι μια δωδεκακύλινδρη μηχανή. Κανείς. Ας μην υποκριθεί κανείς. Κανείς, το επαναλαμβάνω, κανείς από εμάς ή από τον κόσμο δεν ξέρει τι συνέβη. Το ξέρω. Και τώρα, ύστερα από εβδομήντα χρόνια έφθασε το τέλος. Όταν θα φύγει αυτός, θα φύγει κι εκείνη. Δεν υπάρχει συνειδήση που να μείνει πίσω από εκείνη τη συνειδήση, από εκείνη την κατάσταση.*»

Κάπως έτσι έφθασε στο τέλος του και ο αρχαίος Ελληνικός πολιτισμός. Σιώπησε η Ήβη, σταμάτησαν οι χρησμοί, τελείωσε η δημιουργική περίοδος. Ο Χρυσός Αιών έκανε τον κύκλο του. Το Χρυσό Γένος, όμως, παρμένει. Όταν ύστερα από πολλά χρόνια οι δυνάμεις αυτές ξαναεμφανιστούν, τότε, όπως υποστηρίζει ο Πλάταρχος, οι χρησμοί σαν μυστικά όργανα θα βρουν τη φωνή τους καθώς εκείνοι που μπορούν να τα χρησιμοποιήσουν θα είναι παρόντες και θα τα φροντίζουν.

Ο ΔΙΩΓΜΟΣ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ (4ος – 5ος μ.Χ.)

Έρικα Α. Γεωργιάδη
(μετ. Γιώργος Γεωργιάδης)

(Ομιλία στη Στοά ΥΠΑΤΛΑ)

Τον 4ο αι. μΧ συνέβη μια μεγάλη αλλαγή στην ιστορία της Δύσης. Ήταν η εποχή που ο Χριστιανισμός άρχισε να αποκτά μια ισχυρή μορφή πολιτικής οργάνωσης καταπνίγοντας τις αρχαίες θρησκείες, επιστήμες και φιλοσοφίες. Ο Κωνσταντίνος, ο πρώτος Χριστιανός αυτοκράτορας, γιος του Κωνσταντίνου και της Ελένης, γεννήθηκε παγανιστής, λάτρης του (Θεού-Ήλιου) Απόλλωνα, στο βωμό του οποίου έκανε πολλές προσφορές ενώ έκοψε νομίσματα που έφεραν την εικόνα του Απόλλωνα ως «σύντροφο και φύλακά» του.

Η μεταστροφή του στο Χριστιανισμό, που ήταν αποτέλεσμα ενός ψυχικού οράματος, περιγράφεται από τον Ευσέβιο, στενό φίλο και σύντροφό του καθώς και διάσημο βιογράφο του. Τη νύχτα πριν από την τελική μάχη του με τον Μαξέντιο που τον είχε καταγγείλει σαν σφετεριστή του θρόνου, ο Κωνσταντίνος απευθύνθηκε στο Θεό του για βοήθεια. Σύμφωνα με τον Ευσέβιο, ενώ προσευχόταν ένθερμα, ένα θαυμαστό σημάδι εμφανίστηκε στους ουρανούς, κάτι που αν είχε ειπωθεί από οποιονδήποτε άλλο θα ήταν δύσκολο να γίνει πιστευτό. Αλλά μια που ο ίδιος ο Αυτοκράτορας περιέγραψε αυτή την ιστορία στο συγγραφέα και την επιβεβαίωσε με όρκο, ποιος θα μπορούσε να αμφιβάλλει; Είπε ότι όταν άρχισε να δύει ο ήλιος, είδε με τα μάτια του έναν φωτεινό σταυρό με την επιγραφή: "Εν τούτω νικά". (*Vita Constantini*)

Την επόμενη νύχτα βίωσε ένα άλλο ψυχικό όραμα. Αυτή τη φο-

ρά είδε τον ίδιο τον Χριστό να εμφανίζεται φέροντας τον ίδιο σταυρό που είχε δει το προηγούμενο βράδυ. Ο Κωνσταντίνος δήλωσε ότι ο Χριστός τού είπε να τοποθετήσει το σταυρό στο λάβαρο της μάχης, και να προελάσει εναντίον του Μαξέντιου απόλυτα βέβαιος ότι θα νικήσει. Εκείνος υπάκουσε και νίκησε τον Μαξέντιο. Από τότε τοποθέτησε πάνω στο αυτοκρατορικό λάβαρο το σύμβολο του σταυρού και με αυτό οδηγούσε το στρατό του στη νίκη, στο όνομα του Χριστού και της Εκκλησίας. Πρόσθεσε επίσης άλλα δύο παγανιστικά σύμβολα στον Χριστιανισμό. Τη ράβδο με τη γυριστή άκρη που ήταν το αρχαίο σύμβολο του Όσιρη, και τα γράμματα ΙΧΣ. (HIS - Jesus Hominum Salvator) ένα από τα ονόματα του Βάχχου, του Διόνυσου.

Ο Κωνσταντίνος γιόρτασε τη νίκη του επί του Μαξέντιου με την δολοφονία των δύο γιων του αντιπάλου του. Κατόπιν ακολούθησε η δολοφονία πέντε μελών της οικογένειάς του, και αργότερα η δολοφονία της συζύγου του. Τελικά αυτά τα εγκλήματα άρχισαν να βαραινούν στη συνείδησή του και αργότερα αισθάνθηκε ενοχές. Αν και μαχόταν κάτω από το λάβαρο του Χριστού για είκοσι χρόνια, στράφηκε πίσω στις «παγανιστικές» θρησκείες για συγχώρεση των αμαρτιών του, αλλά του είπαν ότι καμία «παγανιστική» θρησκεία δεν θα μπορούσε να του δώσει άφεση αμαρτιών για τέτοια εγκλήματα. Στράφηκε έπειτα στη Χριστιανική Εκκλησία και πληροφορήθηκε ότι μέσω του Χριστιανικού βαπτίσματος μπορούσε να συγχωρεθεί οποιοδήποτε έγκλημα ανεξάρτητα από το μέγεθός του. Συγχρόνως έμαθε ότι αυτό το βάπτισμα θα μπορούσε να το αναβάλει μέχρι και την ημέρα του θανάτου του, χωρίς καμιά απώλεια στην αποτελεσματικότητά του. Κατά συνέπεια, όπως αναφέρει ο Ευσέβιος: *«Όταν αντιλήφθηκε ότι η στιγμή του θανάτου τον πλησίαζε, ομολόγησε τις αμαρτίες του επιθυμώντας τη συγχώρεση από το Θεό και βαπτίστηκε. Έτσι ο Κωνσταντίνος ήταν ο πρώτος από όλους τους αυτοκράτορες που βαπτίστηκε, και που υπέγραφε με το σημάδι του σταυρού».* (Vita Constantin).

Από τη στιγμή που ο Κωνσταντίνος συνειδητοποίησε ότι τα εγκλήματά του θα μπορούσαν να συγχωρεθούν από το Χριστιανικό βάπτισμα, δήλωσε προστάτης μιας θρησκείας που συμπεριφερόταν στους εγκληματίες με τόσο ηπιότητα. Αμέσως άρχισε να

δείχνει την ευγνωμοσύνη του στην Εκκλησία. Πρόσφερε το παλάτι Λάτεραν στους επισκόπους της Ρώμης. Έστειλε τη μητέρα του Ελένη στην Ιερουσαλήμ και οικοδόμησε διάφορες εκκλησίες στους Άγιους Τόπους. Κατόπιν έστρεψε την προσοχή του στην αύξηση των μελών της Εκκλησίας χαρίζοντας ελευθερία σε όλους τους σκλάβους που θα δέχονταν την Χριστιανική πίστη, ενώ σε εκείνους που δεν ήταν σκλάβοι πρόσφερε λευκά ενδύματα και είκοσι κομμάτια χρυσού.

Ως αποτέλεσμα αυτής της προπαγάνδας, δώδεκα χιλιάδες νεοφώτιστοι προστέθηκαν στο Χριστιανισμό μόνο στην πόλη της Ρώμης. Έπειτα, αποφάσισε να αυξήσει τον πλούτο της Εκκλησίας. Έδωσε την άδεια σε όποιον ήθελε, να κληροδοτήσει τη περιουσία του στην Εκκλησία. Σύντομα τα ενοίκια από τα σπίτια, τα καταστήματα και τους κήπους που περιέβαλλαν τις τρεις μεγάλες εκκλησίες, απέφεραν ετήσιο εισόδημα 60.000 χρυσών νομισμάτων. Τότε εκείνος αύξησε τους ετήσιους μισθούς των Επισκόπων σε 3.000 χρυσά, και στη Σύνοδο της Νίκαιας τούς διαβεβαίωσε ότι αν οποιουδήποτε ανάμεσά τους συλλαμβανόταν για μοιχεία, ο αυτοκρατορικός μανδύας θα έπεφτε επάνω του έτσι ώστε ο κόσμος να μην μάθει την παράβασή του. Η επόμενη πράξη του ήταν να εκδώσει ένα διάταγμα ενάντια σε όλους εκείνους που αρνήθηκαν να δεχτούν το Χριστιανισμό, διατάζοντας να κατεδαφιστούν οι χώροι των συγκεντρώσεών τους ή να δημευθούν.

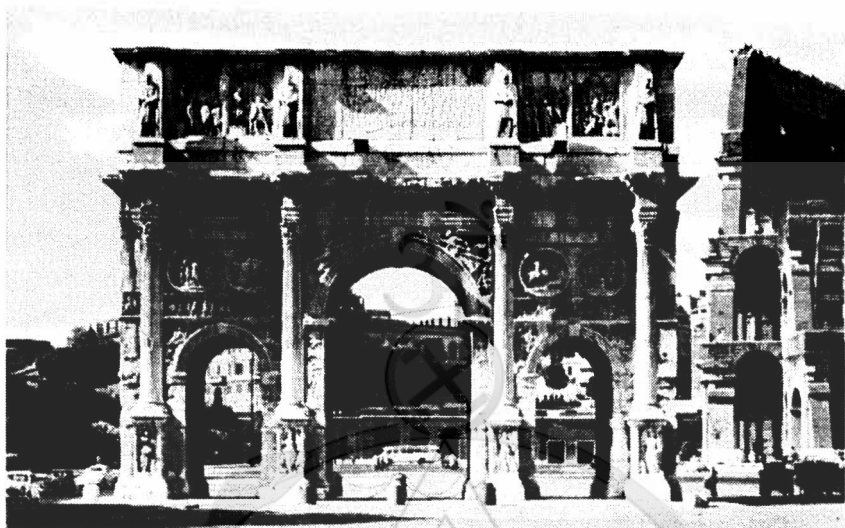
Σύμφωνα με το διάδοχό του, τον αυτοκράτορα Ιουλιανό, πολλοί φυλακίστηκαν, εκδιώχτηκαν και οδηγήθηκαν στην εξορία, ενώ κατασφάχτηκαν ολόκληρες στρατιές ατόμων που κατηγορούνταν ως «Αιρετικοί». Κατέστρεψε πολλές επαρχιακές πόλεις και χωριά. (*Ιουλιανός: lii Επιστολή.*) Διέταξε έπειτα την καταστροφή όλων των γραφών που ήταν αντίθετες στη Χριστιανική πίστη. Και τελικά, προκειμένου να πείσει το λαό να σεβαστεί τον Χριστιανισμό, ο Κωνσταντίνος έβαλε στα χρυσά νομίσματα τον εαυτό του να προσεύχεται με τα χέρια ενωμένα κοιτώντας προς τον ουρανό. Σε διάφορες πύλες του παλατιού υπήρχε η εικόνα του να προσεύχεται με τα χέρια και τα μάτια στραμμένα προς τον ουρανό. (*Vita Constantin.*) Το ψυχικό όραμα του Κωνσταντίνου που συνετέλεσε στη μεταστροφή του στο Χριστιανισμό, ήταν ο πρόδρομος ενός με-

γάλου ψυχικού κύματος που κατέκλυσε ολόκληρο το Χριστιανικό κόσμο. Το γεγονός σημάδεψε την αρχή της "Εποχής των Θαυμάτων" που χαρακτηρίζεται από την λείψανο-λατρεία, που σταδιακά έδωσε τη θέση της στη νεκρομαντεία και τη λατρεία των νεκρών. Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι σχεδόν δύο χιλιάδες χρόνια αργότερα, ένα παρόμοιο ψυχικό κύμα, γνωστό ως πνευματισμός, εμφανίστηκε στην Αμερική.

Όσο η μητέρα του Κωνσταντίνου ήταν στην Ιερουσαλήμ, «σαν από θαύμα» ανακαλύφθηκαν οι τρεις σταυροί επάνω στους οποίους ο Ιησούς και οι δύο κλέφτες είχαν, υποθετικά, σταυρωθεί. Αργότερα πήραν στην Κωνσταντινούπολη τα καρφιά με τα οποία υποτίθεται ότι ήταν καρφωμένος ο Ιησούς στο σταυρό, και κατασκεύασαν με αυτά ένα στέμμα δόξας για το άγαλμα του Κωνσταντίνου. Οι σκελετοί του Μάρκου και του Ιάκωβου ανακαλύφθηκαν με τον ίδιο «θαυματουργό» τρόπο και τους αποδόθηκαν μυστηριώδεις δυνάμεις και ιδιότητες. Σύντομα η λατρεία των οστών άγιων ανθρώπων επεκτάθηκε περιλαμβάνοντας τη λατρεία των απλών νεκρών, και οι Χριστιανοί, που πάντα ψάχνονταν για θαύματα, άρχισαν να συναντώνται στα νεκροταφεία όπου οι «σκιές» των νεκρών προσκαλούνταν και κατευνάζονταν με τρόφιμα και κρασί.

Η "Εποχή των Θαυμάτων" έφθασε στο αποκορύφωμά της το 325μΧ, όταν στη Σύνοδο της Νίκαιας επιλέχθηκαν μέσω «θαυματουργής επέμβασης» τα τέσσερα Ευαγγέλια του Ματθαίου, του Μάρκου, του Λουκά και του Ιωάννη. Πρέπει να αναφερθεί ότι επειδή ο ίδιος ο Ιησούς δεν είχε αφήσει τίποτα εγγράφως, δεν υπήρχε κανένα πρωτότυπο ώστε να συγκριθούν οι νεώτερες αναφορές για τη ζωή και τη διδασκαλία του. Στα 300 έτη που πέρασαν από το θάνατό του, ένας μεγάλος αριθμός χειρογράφων είχε έρθει στο φως και όλα υποστηρίζονταν ως αυθεντικά. Όσον αφορά εκείνους που ζούσαν τον τρίτο αιώνα, ο Φάουστος ο Μανιχαίος είχε γράψει:

«Όλοι ξέρουν ότι τα Ευαγγέλια δεν γράφτηκαν ούτε από τον Ιησού Χριστό ούτε από τους Αποστόλους του, αλλά πολύ αργότερα, από μερικούς άγνωστους οι οποίοι, κρίνοντας ότι δύσκολα θα γίνονταν πιστευτοί λέγοντας πράγματα που δεν είχαν οι ίδιοι δει, τιτλοφορούσαν τις αφηγήσεις τους με τα ονόματα των Αποστόλων ή μαθητών τους».

Αψίδα του Μ.Κων/νου - Ρώμη

Τον τέταρτο αιώνα κρίθηκε απαραίτητο από την Εκκλησία να αποφασίσει ποια από τα Ευαγγέλια που κυκλοφορούσαν θα έπρεπε να γίνουν αποδεκτά ως αυθεντικά. Η ερώτηση τέθηκε στη Σύνοδο της Νίκαιας. Ευτυχώς σώθηκαν οι καταθέσεις δύο μαρτύρων και έτσι δεν μπορεί να υπάρξει αμφιβολία ως προς τη μέθοδο που χρησιμοποίησε η Εκκλησία στην επιλογή των Ευαγγελίων. Στη Σύνοδο ήταν παρόντες 318 επίσκοποι και ένας από τους δύο αυτόπτες μάρτυρες, ο Σαμπίνος, επίσκοπος της Ηράκλειας, μας άφησε μια περιγραφή για τις νοητικές τους ικανότητες. «*Με εξαίρεση τον αυτοκράτορα (Κωνσταντίνο)*» είπε, «*και τον Ευσέβιο Πάμφυλο, οι επίσκοποι ήταν όλοι αναλφάβητοι, κοινά πλάσματα που δεν καταλάβαιναν τίποτα.*» Περίπου σαράντα Ευαγγέλια παρατέθηκαν εμπρός τους. Δεδομένου ότι διέφεραν αρκετά στο περιεχόμενό τους, η απόφαση ήταν δύσκολη. Τελικά αποφασίστηκε να προσφύγουν στη «*θανματουργική επέμβαση.*» Η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν γνωστή ως *Sortes Sanctorum* (ιερή τύχη), ή "ιερή ρίψη λαχνών για λόγους μαντείας." Η χρήση της στη Σύνοδο της Νίκαιας περιγράφηκε από έναν άλλο αυτόπτη μάρτυρα, τον Πάππο, στο «*Συνοδικόν*». Λέει:

«Αφού έβαλαν μια στοίβα βιβλίων, που είχαν παραπεμφθεί στη

Σύνοδο για προσδιορισμό, κάτω από μια Άγια Τράπεζα σε μια Εκκλησία, (οι επίσκοποι) ικέτευσαν τον Κύριο να βρεθούν οι εμπνευσμένες γραφές επάνω στο τραπέζι ενώ οι πλαστές να παραμείνουν από κάτω. Και έτσι συνέβη. Όταν οι επίσκοποι το επόμενο πρωί επέστρεψαν στην αίθουσα της Συνόδου, τα τέσσερα Ευαγγέλια του Ματθαίου, του Μάρκου, του Λουκά και του Ιωάννη, βρίσκονταν πάνω στην Άγια Τράπεζα. Η παρουσία τους στη Καινή Διαθήκη οφείλεται στην τέχνη της μαντείας, για την άσκηση της οποίας η Εκκλησία αργότερα καταδίκασε άνδρες και γυναίκες ως μάγους και μάγισσες και τους έκαψε κατά χιλιάδες.»

Μετά το θάνατο του Κωνσταντίνου, η πολιτική του συνεχίστηκε από τους δύο γιους του. Για κάθε ανοχή στην παράνομη συμπεριφορά των Χριστιανών υπήρχε μια αμφισβήτηση εις βάρος των παγανιστών, και η περαιτέρω καταστροφή των «παγανιστικών» ναών γιορτάστηκε ως ένα από τα ευτυχέστερα γεγονότα της βασιλείας τους. Αντιλαμβάνόμενοι την αποτελεσματικότητα του Χριστιανικού βαπτίσματος στην περίπτωση του πατέρα τους, αποφάσισαν να το ορίσουν ως υποχρεωτικό ακόμα και για εκείνους που δεν το ήθελαν. Όπως λέει ο Γίββον:

«Η τελετουργία του βαπτίσματος γινόταν σε γυναίκες και παιδιά που αρπάζονταν βίαια μέσα από τα χέρια φίλων και γονέων γι' αυτό το σκοπό. Ανοίγαν τα στόματα τους με μια ξύλινη μηχανή, και έβαζαν με το ζόρι το καθαγιασμένο ψωμί στους λαιμούς τους.» (*Decline and Fall of the Roman Empire.*)

Όταν ο ανιψιός του Κωνσταντίνου, ο Ιουλιανός, ανέβηκε στο θρόνο, όλα αυτά άλλαξαν. Ο Ιουλιανός ήταν Νεοπλατωνικός και μαθητής του Αιδέσιου, ο οποίος είχε διδαχθεί από τον Ιάμβλιχο. Ο Ιουλιανός μυήθηκε στην Έφεσο όταν ήταν μόνο είκοσι χρόνων, και αργότερα μυήθηκε στα Ελευσίνια Μυστήρια. Όταν παρέλαβε την εξουσία, όλος ο χριστιανικός κόσμος βρέθηκε σε κατάσταση ταραχής. Πώς θα δρούσε αυτός ο νεοπλατωνικός, αυτός ο μνημένος, απέναντι στον Χριστιανισμό; Θα έπαυρε εκδίκαση με κάποια νέα και ακόμα σκληρότερα είδη βασανιστηρίων και θανάτων; Ο Ιουλιανός απάντησε σε αυτά τα ερωτήματα με έναν αληθινά χριστιανικό τρόπο. Έδωσε αμέσως ελευθερία και ίσα δικαιώματα σε όλους τους κατοίκους της αυτοκρατορίας του, ανεξάρτητα από τις θρησκευτικές πεποιθήσεις τους.

Προσκάλεσε όλους τους χριστιανούς επισκόπους που είχαν εξοριστεί εξ αιτίας των ανορθόδοξων απόψεών τους, να επιστρέψουν στις θέσεις τους. Συγχρόνως ώθησε τους «παγανιστικούς» δασκάλους, που ο Κωνσταντίνος είχε εκδιώξει από την Αλεξάνδρεια, να συνεχίσουν τις φιλοσοφικές αναζητήσεις τους. Προσκάλεσε τις αντιτιθέμενες χριστιανικές φατρίες να συναντηθούν στο παλάτι του, συμβουλευοντάς τους να δώσουν ένα τέλος στις διαφορές τους και να προσπαθήσουν να ζήσουν αρμονικά. Αλλά συγχρόνως έδωσε άδεια στους «παγανιστές» υπηκόους του να ανοίξουν πάλι τους ναούς τους και να συνεχίσουν την λατρεία τους. Λόγω αυτής της δίκαιης και αμερόληπτης μεταχείρισης των υπηκόων του, ο Ιουλιανός είναι γνωστός στην χριστιανική ιστορία υπό τον ατιμωτικό τίτλο «Ο Απουστάτης».

Η γνώση που ο Ιουλιανός είχε αποκτήσει στις μυήσεις του, τον έκανε απειλή για τον Ορθόδοξο Χριστιανισμό. Ωθήθηκε να δημοσιοποιήσει την γνώση του έτσι ώστε η Χριστιανική Εκκλησία να μπορέσει να αντικρούσει τις δηλώσεις του. Σε αυτό ο Ιουλιανός απάντησε: *«Εάν πρόκειται να πω κάτι για την μύηση στα Ιερά Μυστήρια σεβόμενος τον «επτάκτινο Θεό...», θα πρέπει να πω πράγματα άγνωστα στον όχλο, πολύ άγνωστα, αλλά πολύ γνωστά στους Ευλογημένους Θεουργούς.»* Αυτή η απάντηση ξεκίνησε μια θύελλα διαμαρτυρίας μεταξύ των χριστιανών υπηκόων του. Η ιστορία μας ενημερώνει ότι αυτός ο "μέγιστος εχθρός του χριστιανισμού," μετά από μία βασιλεία μόνο δεκαοχτώ μηνών, έφθασε στο τέλος του πρόωρα μέσω μιας "υπερφυσικής επέμβασης", όταν μία λόγχη τον πλήγωσε στη μάχη με τον Πέρση βασιλιά Σαπώρ. Λίγο πριν πεθάνει, ο Ιουλιανός περιέγραψε με μερικές λέξεις το στόχο και σκοπό της ζωής του:

«ΕΧΩ ΜΑΘΕΙ ΑΠΟ ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ,» είπε, **«ΠΟΣΟ ΠΙΟ ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΗ ΕΙΝΑΙ Η ΨΥΧΗ ΑΠΟ ΤΟ ΣΩΜΑ, ΚΑΙ ΟΤΙ Ο ΧΩΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΓΕΝΕΣΤΕΡΗΣ ΟΥΣΙΑΣ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΧΑΡΑΣ ΚΑΙ ΟΧΙ ΚΑΤΑΘΛΙΨΗΣ».**

Κατόπιν, γυρίζοντας προς τους δύο φιλοσόφους, τον Πρίσκο και τον Μάξιμο, που στέκονταν κοντά στο νεκροκρέβατό του, ξεκίνησε μια μεταφυσική συζήτηση ως προς τη φύση της ψυχής και τους βεβαίωσε ότι πάντα προσπαθούσε να ζει υπό το φως της ψυ-

χής. «Μπορώ να διαβεβαιώσω με πεποίθηση ότι η εκπόρευση της Θείας Δύναμης διατηρήθηκε στα χέρια μου καθαρή και αμόλυντη. Απεχθάνομαι τα διεφθαρμένα και καταστρεπτικά αξιώματα του δεσποτισμού, και γι' αυτό έθεσα την ευτυχία των ανθρώπων σκοπό της διακυβέρνησής μου». (Ammianus: XXV.)

Μετά το θάνατο του Ιουλιανού η Χριστιανική Εκκλησία επανέκτησε τη δύναμή της και σφραγίστηκε ο αφανισμός των αρχαίων θρησκειών, επιστημών και φιλοσοφιών - αλλά όχι για πάντα!!! Η Εκκλησία, για τη δική της ασφάλεια, είχε δανειστεί πάρα πολλά από αυτές. Κάθε γεγονός στη ζωή του Ιησού, από την παρθενογένεση μέχρι την τελική σταύρωση και την ανάστασή του, είχε αντιγραφεί από τις ιστορίες των θεών των «παγανιστών». Κάθε δόγμα και τελετουργία στην Χριστιανική Εκκλησία ήταν κλεμμένα από τα αρχαία Ελληνικά Μυστήρια. Αυτά τα γεγονότα ήταν γνωστά σε ολόκληρο το «παγανιστικό» κόσμο και δεδομένου ότι η Εκκλησία συνέχιζε ασταμάτητα να δανείζεται από τους παγανιστές με ένα συνεχώς αυξανόμενο ρυθμό, γινόταν όλο και πιο δύσκολο να διατηρήσει τη «μοναδικότητα» που αξίωνε.

Η Τελική Καταστροφή

Εφ' όσον υπήρχαν παγανιστικά σχολεία, η Εκκλησία δεν θα μπορούσε χωρίς αντίδραση να συνεχίσει να παρουσιάζεται ως η μοναδική πηγή γνώσης. Εφ' όσον υπήρχαν «παγανιστικά» βιβλία, η Βίβλος δεν θα γινόταν αποδεκτή ως η μοναδική αποκάλυψη του Θεού. Εφ' όσον ζούσαν οι «παγανιστές» φιλόσοφοι και δίδασκαν, οι δογματικοί ισχυρισμοί των Πατέρων της Εκκλησίας θα εξετάζονταν. Η Εκκλησία είχε μόνο μία επιλογή: να καταστρέψει κάθε στοιχείο της λογοκλοπίας της, εξαφανίζοντας όλες τις «παγανιστικές» Σχολές, όλα τα «παγανιστικά» κείμενα, ακόμη και τους ίδιους τους «παγανιστές» φιλόσοφους.

Δεκατέντε χρόνια μετά τον θάνατο του Ιουλιανού, ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος ανέβηκε στο θρόνο. Ήταν ένας πιστός χριστιανός με ισχυρή δύναμη, ο οποίος αφιέρωσε αμέσως όλες τις δυνάμεις του στην καταστροφή όσων μπορούσαν να εμποδίσουν τη δόξα της

Εκκλησίας. Εγκαθίδρυσε τους Εξεταστές της Πίστες και εξόρισε όλους τους χριστιανούς που αρνήθηκαν να δεχτούν το δόγμα της Τριάδας έτσι όπως το είχε υπαγορεύσει η Σύνοδος της Νίκαιας. Με δεκαπέντε διατάγματα απαγόρευσε τις συναντήσεις «αιρετικών» ή μην ορθόδοξων χριστιανών και προχώρησε στην κατάσχεση της περιουσίας τους. Η θανατική ποινή επιβλήθηκε σε εκείνους που ακολουθούσαν την "αίρεση" του Μανιχαϊσμού, καθώς και στους χριστιανούς που συνέχισαν να γιορτάζουν το Πάσχα την ίδια ημέρα με τους Εβραίους. Τέλος, στην αιματηρή σφαγή της Θεσσαλονίκης διέταξε το θάνατο των 15.000 ατόμων που είχε προσκαλέσει με δόλο για να παρακολουθήσουν τους αγώνες στον Ιππόδρομο.

Ο ίδιος, ως Μονάρχης των Χριστιανών, έστρεψε την προσοχή του στους εκτός Εκκλησίας «εχθρούς» του Χριστιανισμού. Αρνήθηκε να επιτρέψει «παγανιστικές» λατρείας και δήμιευσε τους ναούς των παγανιστών για να τους χρησιμοποιήσουν οι χριστιανοί. Μεταξύ άλλων, ο ναός της Ουράνιας Παρθένου στην Καρθαγένη, του οποίου οι ιεροί περίβολοι απλώνονταν σε έκταση δύο μιλίων, μετατράπηκε σε χριστιανική εκκλησία. Μια παρόμοια "καθαγίαση" διέσωσε τον μεγαλοπρεπή θόλο στο Πάνθεον της Ρώμης. Όπως λέει ο Γίββων: *«Σχεδόν σε κάθε επαρχία τον ρωμαϊκού κόσμου, στρατός φανατικών υποστηρικτών εισέβαλε στα χωριά των ειρηνικών κατοίκων. Τα ερείπια των ωραιότερων οικοδομημάτων της αρχαιότητας ακόμη φέρουν τη μαρτυρία της μανίας των βαρβάρων εκείνων, που μόνο αυτοί είχαν την τάση και το χρόνο για τέτοιες ολέθριες καταστροφές.»*

Η επόμενη κίνηση του Θεοδοσίου ήταν να στραφεί ενάντια στις Σχολές των Μυστηρίων, και σύντομα ολοκλήρωσε την καταστροφή τους. Αλλά υπήρχε μια μεγάλη Σχολή που ήταν ακόμα αρκετά ισχυρή ώστε να αντισταθεί στο άσπλαχνο χέρι του. Ήταν η Σχολή στο μικρό, τότε, χωριό της Ελευσίνας κοντά στην Αθήνα. Αλλά ακόμη και αυτή ήταν καταδικασμένη να καταστραφεί καθώς, το έτος 396 μΧ, χριστιανοί μοναχοί, τα «μαύρα ράσα» ή οι «άνθρωποι με τα μαύρα», όπως αποκλήθηκαν, οδήγησαν τον Αλάρικο και τους βαρβάρους του από το πέρασμα των Θερμοπυλών και ο μεγάλος ναός της Ελευσίνας, ένα από τα διασημότερα κτήρια στον κόσμο, η εξωτερική αυλή του οποίου χωρούσε 300.000 προσκυνητές, έγινε ένας

σωρός ερειπίων. Έτσι αφανίστηκαν τα Μυστήρια της Ελλάδας.

Ο Θεοδόσιος στράφηκε έπειτα στην Αλεξάνδρεια, που για αιώνες ήταν το πολιτιστικό κέντρο του κόσμου. Το μεγάλο Μουσείο (ο ναός των Μουσών) είχε τεθεί ήδη υπό τον έλεγχο των καθολικών ιερέων κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Κωνσταντίνου, αλλά το μεγαλύτερο τμήμα του χτυριακού συγκροτήματος, γνωστό ως Σερατείον, ήταν ακόμα στα χέρια των «παγανιστών». Εκείνη την περίοδο ο θαυμάσιος Ναός του Σέρατη χρησιμοποιούταν σαν πανεπιστήμιο όπου διδάσκονταν οι παλαιές θρησκείες και οι επιστήμες. Η βιβλιοθήκη του στέγαζε ακόμα μια απέραντη συλλογή βιβλίων που είχαν συλλεχθεί από τις τέσσερις γωνιές της γης, και που αντιπροσώπευαν τη πνευματική εργασία πολλών αιώνων. Οι δυο ναοί της «παγανιστικής» γνώσης ήταν ένα σοβαρό εμπόδιο στην πορεία της Εκκλησίας, και ο Θεοδόσιος αποφάσισε να καταστραφούν επί της βασιλείας του.

Την ίδια εποχή ο μεγάλος φιλόσοφος Ολύμπιος, τον οποίο ο Σουίδας περιγράφει ως "άνδρα θαυμάσιων επιτεύξεων με ευγενή χαρακτήρα και απίστευτη ευγλωττία," δίδασκε στο Ναό του Σέρατη. Πλήθος μαθητών συγκεντρώνονταν γύρω του πρόθυμοι να καθοδηγηθούν στη φιλοσοφία των αρχαίων. Επικεφαλής της Χριστιανικής Εκκλησίας στην πόλη ήταν ο Θεόφιλος, αρχιεπίσκοπος της Αλεξάνδρειας. Ο Γίββων τον απεικονίζει σαν "διαρκή εχθρό της ειρήνης και της αρετής, ένα τολμηρό, κακό άτομο του οποίου τα χέρια μολύνθηκαν διαδοχικά με χρυσό και αίμα." Ο χαρακτήρας του ήταν τόσο ιδιοτελής που λέγεται ότι δωροδόκησε τους σκλάβους του Σερατείου για να κλέψουν μερικά από τα βιβλία, τα οποία πούλησε σε ξένους σε υπερβολική τιμή. Κατά τη διάρκεια της κατεδάφισης ενός αρχαίου ναού του Όσιρη, που οι Χριστιανοί είχαν δημεύσει για να οικοδομήσουν μια χριστιανική εκκλησία, βρέθηκαν ορισμένα «παγανιστικά» σύμβολα που ο Θεόφιλος εξέθεσε στην αγορά σαν αντικείμενα χλευασμού.

Οι «παγανιστές», φυσικά, αντιτέθηκαν σε αυτήν τη δημόσια βεβήλωση των ιερών συμβόλων τους και ακολούθησαν ταραχές. Με τη βοήθεια του αυτοκρατορικού κυβερνήτη και ένα μεγάλο πλήθος στρατιωτών, ο Θεόφιλος επιτέθηκε στους «παγανιστές» που, υπό την αρχηγία του Ολύμπιου, είχαν καταφύγει στο ναό του

Σέραπη. Όταν ο αυτοκράτορας το έμαθε, αμέσως διέταξε την ολοκληρωτική καταστροφή του και οι χριστιανοί έσπευσαν να την πραγματοποιήσουν. Λεηλάτησαν το ναό, έσπασαν το άγαλμα του Σέραπη σε κομμάτια σέρνοντάς το εξευτελιστικά στους δρόμους της πόλης, και τελικά το έκαψαν. Αυτό έγινε το 398μΧ. Το κτήριο μετατράπηκε σε έναν σωρό ερείπια, και αργότερα μια χριστιανική εκκλησία οικοδομήθηκε επάνω του προς τιμή των χριστιανικών "μαρτύρων" που είχαν σκοτωθεί στην αναταραχή.

Ακολούθησε η καταστροφή της διάσημης βιβλιοθήκης του Σεράπειου, και σύμφωνα με την παράδοση όλα τα βιβλία της χάθηκαν. Αλλά και πάλι, όπως συνέβη όταν κάηκε η βιβλιοθήκη Bruckion κατά τη βασιλεία της Κλεοπάτρας, είχαν ήδη ληφθεί οι αναγκαίες προφυλάξεις ώστε να διασωθούν τα ανεκτίμητα χειρόγραφα. Από τη στιγμή που οι χριστιανοί άρχισαν να αποκτούν δύναμη στην Αλεξάνδρεια, τα βιβλία αποσύρθηκαν σταδιακά από το Σεράπειο και έτσι διασώθηκαν από το βανδαλισμό. Υπάρχουν ακόμα σήμερα πολλοί Κόπτες στην Αίγυπτο και τη Μικρά Ασία που δηλώνουν ότι ούτε ένας τόμος δεν χάθηκε. Κοντά στην Ισθμυνία, "τη πετρωμένη πόλη," υπάρχουν απέραντες υπόγειες στοές μέσα στις οποίες αποθηκεύτηκαν αμέτρητα χειρόγραφα. Ίσως κάποιος αρχαιολόγος του μέλλοντος ανακαλύψει ότι ο Θεοδόσιος τελικά απέτυχε να ολοκληρώσει το σκοπό του.

Με την καταστροφή των Σχολών του Μυστηρίου και του Σεράπειου, απομακρύνθηκαν δύο από τα σοβαρότερα εμπόδια στην πορεία της Χριστιανικής Εκκλησίας. Αλλά ακόμα παρέμεινε το τρίτο, και πολύ σημαντικότερο εμπόδιο: Η Νεοπλατωνική Σχολή. Η "πιμή" της καταστροφής της ανήκει στον Κύριλλο, τον ανιψιό του Θεόφιλου, που το 412 μΧ τον διαδέχθηκε στη θέση του επισκόπου της Αλεξάνδρειας. Στη χριστιανική ιστορία αναφέρεται για ανακήρυξη της Παρθένου Μαρίας από μητέρα του Ιησού σε μητέρα του Θεού! Εισήγαγε επίσης την εικόνα της Ίσιδας στη Χριστιανική Εκκλησία με το όνομα Μαρία. Αυτές οι "μαύρες Παρθένοι" υπάρχουν ακόμα σήμερα στην μητρόπολη του Moulins, στο παρεκκλήσι της Παρθένου στο Loretto, στην εκκλησία του Αγίου Στέφανου στη Γένοβα, και στην εκκλησία του Αγίου Φραγκίσκου στην Πίζα.

Ο Κύριλλος γιόρτασε την άνοδό στην εκκλησιαστική εξουσία

με μια σειρά επιθέσεων, πρώτα κατά των Νοβιτιανών και έπειτα κατά των Εβραίων. Αν και οι Εβραίοι ήταν ευπρόσδεκτοι στην Αλεξάνδρεια από την ίδρυση της πόλης, ο Κύριλλος οδήγησε το φανατισμένο πλήθος σε επίθεση κατά των συναγωγών τους. Άοπλοι και απροετοίμαστοι, οι Εβραίοι ήταν ανίκανοι να αντιδράσουν. Τα κτίρια όπου έκαναν τις προσευχές τους ισοπεδώθηκαν, όλα τα αγαθά τους λεηλατήθηκαν, και οι ίδιοι εξορίστηκαν από την πόλη. Ο Κύριλλος καταγράφηκε στη χριστιανική ιστορία σαν ένας από τους "Αγίους" της Εκκλησίας, παρά το πολύ γνωστό γεγονός ότι καταδικάστηκε για κλοπή χρυσών και ασημένιων αντικειμένων από τις εκκλησίες και για σπατάλη των χρημάτων από την πώλησή τους. Αλλά το όνομα του Κύριλλου της Αλεξάνδρειας δεν έμεινε αμειωμένο στα θρησκευτικά χρονικά μόνο εξαιτίας αυτής της κλεψιάς. Το πραγματικό έγκλημά του ήταν σοβαρότερο -- η σκόπιμη δολοφονία ενός από τους ευγενέστερους χαρακτήρες στην ιστορία: της ΥΠΑΤΙΑΣ.

Η Υπατία ήταν κόρη του Θέωνα, διάσημου φιλόσοφου και μαθηματικού, σχολιαστή του Ευκλείδη -- έργο στο οποίο λέγεται ότι τον βοήθησε η κόρη του. Μοναχοκόρη, από πολύ μικρή ηλικία επέδειξε βαθύ ενδιαφέρον για τη φιλοσοφία και τα μαθηματικά. Ο πατέρας της την δίδαξε με προσοχή και επιμέλεια, και έτσι σύντομα συμπεριλήφθηκε στους λαμπρότερους μαθητές του. Στα έργα της, σύμφωνα με το Σουίδα, περιλαμβάνονταν σχόλια στα Αριθμητικά του Διόφαντου της Αλεξάνδρειας, στα Κωνικά του Απολλωνίου της Περγάμου, και στον Αριθμητικό Κανόνα του Πτολεμαίου, αλλά όλα χάθηκαν.

Όσο καιρό η Υπατία ζούσε στην Αθήνα, ήρθε σε επαφή με τη Νεοπλατωνική Σχολή που είχε ιδρύσει ο Πλωτίνος, ο Πορφύριος και ο Ιάμβλιχος, και ταυτίστηκε με το Νεοπλατωνικό Κίνημα. Αργότερα, όταν μετοίκησε στην Αλεξάνδρεια, άρχισε να δίνει διαλέξεις και να διδάσκει στο περίφημο Μουσείο. Η ευγλωττία, η βαθιά γνώση, η νεότητα και η εξαιρετική ομορφιά της, σύντομα προσέλκυαν μεγάλο πλήθος σπουδαστών και θαυμαστών. Έγινε αποδεκτή στους κύκλους των μεγάλων οικογενειών της Αλεξάνδρειας, και ανάμεσα στους φίλους της συγκαταλέγονταν δύο από τα ισχυρότερα ονόματα της εποχής της: ο Ορέστης, έπαρχος της Αλεξάνδρειας, και ο Συνέσιος, επίσκοπος της Κυρήνης.

Η Νεοπλατωνική Σχολή έφθασε στο απόγειό της κατά τις ημέ-

Πορτραίτο της Υπατίας

ρες που προηγήθηκαν της καταστροφής της. Η Υπατία βοήθησε την Αίγυπτο να κατανοήσει βαθύτερα τα Αρχαία Μυστήριά της από όσο χιλιάδες χρόνια πριν. Με τις γνώσεις της στη Θεουργία αποκατέστησε την πρακτική αξία των Μυστηρίων και ολοκλήρωσε την εργασία που είχε αρχίσει ο Ιάμβλιχος πριν από εκατό χρόνια. Ακολουθώντας τα βήματα του Πλωτίνου και του Πορφύριου, έδειξε τη δυνατότητα της ένωσης του ατομικού Εαυτού με τον ΕΑΥΤΟ του παντός. Συνεχίζοντας την εργασία του Αμμώνιου Σακκά, παρουσίασε την ομοιότητα όλων των θρησκειών και την κοινή προέλευσή τους από την ίδια πηγή. Τα αβέβαια θεμέλια του χριστιανικού δόγματος εκτέθηκαν ακόμη περισσότερο όταν η Νεοπλατωνική Σχολή άρχισε να υιοθετεί την επαγωγική μέθοδο που υποστήριξε ο Αριστοτέλης. Από όλα τα πράγματα στη γη, η λογική και η εκλογικευμένη εξήγηση των πραγμάτων ήταν τα πιο μισητά στη νέα θρησκεία.

Όταν η Υπατία ερεύνησε τις μεταφυσικές αλληγορίες από τις οποίες ο Χριστιανισμός είχε δανειστεί τα δόγματά του, και τις ανέλυσε δημοσίως, χρησιμοποίησε ένα όπλο που οι Χριστιανοί μπορούσαν να αντιμετωπίσουν μόνο με τη βία. Αν επέτρεπαν στη Σχολή της να συνεχίσει, ολόκληρη η απάτη που είχε διαπράξει η Εκκλησία θα απογυμνωνόταν. Το φως του Νεοπλατωνισμού έλαμπε υπερβολικά έντονα επάνω στα κατασκευάσματά της. Έτσι, ένα απόγευμα

του έτους 414μΧ. ένα πλήθος φανατισμών μοναχών του Κύριλλου, που οδηγούσε ο Πέτρος ο Αναγνώστης, συγγεντρώθηκε μπροστά στο Μουσείο όπου η Υπατία μόλις είχε ολοκληρώσει τη διδασκαλία της. Όταν έφθασε η άμαξά της στην πόρτα, η Υπατία εμφανίστηκε. Ένα σκούρο κύμα μοναχών, δολοφόνων στις καρδιές τους, όρμησαν ξεπροβάλλοντας από την κρυψώνα τους. Σαν θάλασσα ξεχύθηκαν γύρω από την άμαξά της και την ανάγκασαν να κατεβεί. Την γύμνωσαν και την έσυραν σε κοντινή εκκλησία του Θεού, τραβώντας το σώμα της μέσα από τις κρύες, αμυδρές σκιές που δημιουργούσε η τρεμουλιαστή φλόγα των αναμμένων κεριών και τα αρωματικά λιβάνια, ως τα σκαλοπάτια του ίδιου του βωμού.

Απελευθερώνοντας το χορμί της από τα χέρια των βασανιστών της προς στιγμή, σηκώθηκε όρθια, λευκή σαν το χιόνι οπτασία εναντίον της σκοτεινής ορδής των μοναχών που την περιτριγύριζαν. Τα χείλη της άνοιξαν για να μιλήσει, αλλά ούτε μια λέξη δεν ακούστηκε, καθώς την ίδια στιγμή ο Πέτρος την έριξε κάτω και η σκοτεινή μάζα έκλεισε πάνω από την τρεμάμενη σάρκα της. Ύστερα έσυραν το νεκρό σώμα της στους δρόμους, αφαίρεσαν τη σάρκα από τα κόκαλα με κοφτερά κοχύλια, και έριξαν στη φωτιά ό,τι είχε απομείνει. Έτσι θανατώθηκε η Υπατία και με το θάνατό της έκλεισε η μεγάλη Νεοπλατωνική Σχολή. Μερικοί φιλόσοφοι μετακόμισαν στην Αθήνα, αλλά οι Σχολές τους έκλεισαν κατόπιν διαταγής του αυτοκράτορα Ιουστινιανού. Με την αναχώρηση των τελευταίων επτά φιλοσόφων του μεγάλου Νεοπλατωνικού Κινήματος – Ερμιά, Πισιάνου, Διογένη, Ευλάιου, Δαμάσκιου, Σιμπλίσιου και Ισίδωρου, που κατέφυγαν στην Άπω Ανατολή για να γλυτώσουν από το διωγμό του Ιουστινιανού, η βασιλεία της αρχαίας σοφίας έληξε.

Η Υπατία πέθανε το 414μΧ και ακριβώς 15 αιώνες αργότερα, το 1914, άρχισε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος ανάμεσα στα χριστιανικά έθνη. Υπάρχει σύνδεση μεταξύ αυτών των δύο γεγονότων; Ο θάνατος της Υπατίας σηματοδότησε την αρχή του Σκοτεινής Εποχής, του Μεσαίωνα, και ο κόσμος καλύφθηκε από τα σύννεφα της άγνοιας και της δεισιδαιμονίας για χίλια έτη. Βρισκόμαστε σήμερα σε ένα ανάλογο σημείο του κύκλου. Μόνο αποστώντας τη Γνώση εκείνου που πρέπει να γίνει, οι θεόσοφοι θα μπορέσουν να αποφύγουν μια επανάληψη της φρίκης του παρελθόντος.

ΑΣΤΡΟΛΟΓΙΑ

Manly Hall

(Απόσπασμα)

Η αστρολογία είναι εκείνη η αρχαία επιστήμη που πραγματεύεται την επιρροή των άστρων πάνω στη φύση και την ανθρωπότητα. Το ωροσκόπιο είναι ένας χάρτης ή ένα διάγραμμα του ουρανού, και υπολογίζεται με μαθηματική διαδικασία ανεξάρτητη από τα στοιχεία της τύχης ή της μαντείας. Από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί, θα γίνει φανερό ότι σε όλες τις εποχές σημαντικοί φιλόσοφοι και επιστήμονες έχουν αναγνωρίσει πως οι κινήσεις και οι σχηματισμοί των ουράνιων σωμάτων ήταν αιτίες που προκαλούσαν φυσικά φαινόμενα. Από την εποχή του Ιπποκράτη η αστρολογία θεωρείτο ιδιαίτερα πολύτιμη στη διάγνωση των ασθενειών. Ακόμη και σήμερα, πολλοί γιατροί καταφεύγουν στη διαγνωστική της δύναμη χωρίς να το ξέρουν, συνήθως, οι ασθενείς λόγω της προκατάληψης που επικρατεί. Οι Αιγύπτιοι υποστήριζαν πως οι επιστήμες της αστρολογίας και της αλχημείας δόθηκαν στον άνθρωπο από γενναιοδωρία των θεών. Η αστρολογία υπήρχε στην Ινδία χιλιάδες χρόνια πριν καταγραφούν οι Βέδες (ιερά βιβλία των Ινδών). Ίσως χρειάζεται να παραθέσουμε σε αυτό το σημείο κάποιες τεκμηριωμένες υποθέσεις αστρολογικής πρόβλεψης.

Ο Ιπποκράτης πρόβλεψε με επιτυχία μια μεγάλη επιδημία πανούκλας στην Αθήνα. Πολλοί ήταν οι κυβερνήτες και οι στρατηλάτες που σχεδίασαν την πορεία τους επάνω στη γη σύμφωνα με τα άστρα. Οι Μπραχμάνοι σοφοί, όχι μόνο αποκάλυψαν στον Μέγα Αλέξανδρο το χρόνο του θανάτου του αλλά και τον τρόπο: Ότι θα χανόταν από ένα κύπελλο. Όταν έφθασε στα τείχη της Βαβυλώνας, οι αστρολόγοι τον προειδοποίησαν. Φύγε μακριά από αυτή την πόλη όπου βασιλεύει το μοιραίο σου άστρο. Ο Αλέξανδρος εντυπωσιάστηκε και παρέκαμψε την Βαβυλώνα. Αργότερα, όμως, μπήκε στην πόλη και συνάντησε το θάνατο. Ο αυτοκράτορας του Βυζαντίου Ιουλιανός, ομολογεί την έμμονη ενασχόλησή του με κά-

Θε μορφή ειδωλολατρικής μαντείας. Στο έργο του «Προς Βασιλέα Ἥλιο», αυτός ο αξιόλογος βυζαντινός δηλώνει πως ο ήλιος ανάμεσα στους πλανήτες είναι ο μεγαλύτερος από τους νοήμονες θεούς. Επιζελεύεται τα πασίγνωστα λόγια του Αριστοτέλη ότι άνθρωπος και ήλιος δημιουργούν τον Άνθρωπο. Είπε ακόμη, ότι το μεγαλύτερο μέρος του πολιτισμού οφείλει την ύπαρξή του στην επίδραση των χρησμών.

Είναι λάθος να πιστεύουμε ότι οι σύγχρονες θρησκείες έχουν απομακρυνθεί πολύ από τις αρχαίες δοξασίες, γιατί τόσο οι μύθοι των θεών του ειδωλολατρικού πάνθεου όσο και οι χριστιανοί άγιοι, βασίζονται στις πορείες των άστρων. Ο Αλβέρτος ο Μέγας έγραψε για τον Ιησού πως όλα τα μυστήρια της θείας ενανθρώπισης και όλα τα μυστήρια της θαυμαστής ζωής του, από τη σύλληψη έως την ανάληψη, βρίσκονται στους αστερισμούς. Μερικοί από τους Πατέρες της Εκκλησίας είπαν πως αυτό που έκανε τη γιορτή των Χριστουγέννων άξια σεβασμού δεν ήταν η γέννηση του Χριστού, όσο η επιστροφή και η γέννηση του ήλιου. Οι θρησκείες των αρχαίων ήταν περισσότερο φιλοσοφικά παρά θεολογικά συστήματα. Οι ναοί ήταν πανεπιστήμια, και μόνο με την παρακμή της κλασικής αρχαιότητας άρχισαν να αγνοούνται οι θείες όψεις της μάθησης.

Η αστρολογία δεν καλλιεργήθηκε από τους αδαείς και τους προληπτικούς αλλά από τους ευγενείς και τους μορφωμένους. Φιλόσοφοι, ιστορικοί και μυστικιστές, όχι μόνο παραδέχονταν τη λογική βάση της αστρολογίας αλλά πολλοί από αυτούς ήταν κάτοχοι της τέχνης της. Χριστιανοί, Ιουδαίοι, Ειδωλολάτρες εθνικοί, ποιητές και φιλόσοφοι, δεν συμφωνούν στο γεγονός ότι αναγνωρίζουν τις επιδράσεις των άστρων: Η θέση του Γκαίτε για την αστρολογία περιγράφει την αυτοβιογραφία του ως εξής: «Ήρθα στον κόσμο την 28η Αυγούστου 1749 μεσημέρι, όταν το ρολόι χτυπούσε δώδεκα στη Φρανκφούρτη. Ο ήλιος βρισκόταν στο ζώδιο της Παρθένου. Οι ενοίωνες όψεις, τις οποίες ερμήνευσαν αργότερα οι αστρολόγοι πολύ θετικά, ίσως ήταν η αιτία της καλής μου τύχης.» Η αστρολογία του Δάντη είναι γραμμένη σε μεγαλοπρεπές μέτρο. Τον αζολουθούμε στην απεραντοσύνη του διαστήματος. Για τον Δάντη ήταν η ευγενέστερη των επιστημών.

(Πηγή: Manly Hall, *Η Ιστορία της Αστρολογίας*)

(Επιλογή: Φώφη Καρυμανλή)

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΤΥΧΙΑ

Δαλάι Λάμα

Το πρώτο βήμα προς την ευτυχία είναι η Μάθηση. Πρέπει πρώτα απ' όλα να μάθουμε πώς μας βλάπτουν τα αρνητικά συναισθήματα και συμπεριφορές, και πώς μας ωφελούν τα θετικά. Πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι τα αρνητικά συναισθήματα δεν βλάπτουν μόνο ένα άτομο προσωπικά αλλά και την κοινωνία, καθώς επίσης και το μέλλον της ανθρωπότητας. Αυτή η συνειδητοποίηση ενδυναμώνει την απόφασή μας να τα αντιμετωπίσουμε και να τα ξεπεράσουμε. Υπάρχουν και τα ευεργετήματα από τα θετικά συναισθήματα και συμπεριφορές. Όταν τα συνειδητοποιήσουμε αυτά, είμαστε πλέον αποφασισμένοι να ενθαρρύνουμε, να καλλιεργήσουμε και να αυξήσουμε τα θετικά συναισθήματα ανεξάρτητα από το πόσο δύσκολο είναι να επιτευχθεί αυτό. Αναδύεται από μέσα μας ένα είδος αυθόρμητης θέλησης. Έτσι, μέσα από αυτή τη διαδικασία μάθησης, αναλύοντας ποιες σκέψεις και συναισθήματα είναι ωφέλιμα και ποια βλαβερά, σταδιακά διαμορφώνουμε μια ισχυρή θέληση για αλλαγή και θα πούμε: «Τώρα το μυστικό για την ευτυχία μου, το κλειδί για ένα καλύτερο μέλλον βρίσκεται στα δικά μου χέρια. Δεν πρέπει να χάσω αυτή την ευκαιρία!»

Στο Βουδισμό, η αρχή της αιτιότητας γίνεται δεκτή ως ένας φυσικός νόμος. Όταν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα, πρέπει να έχουμε αυτόν το νόμο υπόψη μας. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των καθημερινών εμπειριών μας, αν υπάρχουν κάποια πράγματα που δεν επιθυμούμε, τότε η καλύτερη μέθοδος να τα αποφύγουμε είναι να βεβαιωθούμε ότι δεν πρόκειται να εμφανισθούν οι συνθήκες που συνήθως προκαλούν τέτοια γεγονότα. Κατά τον ίδιο τρόπο, αν επιθυμούμε να εμφανισθεί ένα συγκεκριμένο γεγονός ή εμπειρία, τότε η λογική κίνηση είναι να αναζητήσουμε και να συλλέξουμε τις αιτίες και τις συνθήκες που

το προκαλούν. Αυτό ισχύει και στις πνευματικές καταστάσεις και εμπειρίες. Αν επιθυμούμε την ευτυχία, θα πρέπει να αναζητήσουμε τις αιτίες που τη δημιουργούν. Αν δεν επιθυμούμε τη δυστυχία, τότε αυτό που πρέπει να κάνουμε είναι να βεβαιωθούμε ότι δεν θα εμφανίζονται πλέον οι αιτίες και οι συνθήκες που θα την προκαλούσαν. Είναι πολύ σημαντικό να είμαστε σε θέση να εκτιμήσουμε αυτή την αρχή της αιτιότητας.

Μίλησαμε για την ύψιστη σημασία που έχει ο πνευματικός παράγοντας στην απόκτηση της ευτυχίας. Το επόμενο είναι να εξετάσουμε την ποικιλία των πνευματικών καταστάσεων που βιώνουμε. Είναι απαραίτητο να προσδιορίσουμε με σαφήνεια αυτές τις διαφορετικές καταστάσεις και να τις διαχωρίσουμε κατατάσσοντας τις ανάλογα με το αν οδηγούν σε ευτυχία ή όχι. Για παράδειγμα, η ζήλια, ο θυμός κλπ είναι επιζήμια. Τα θεωρούμε αρνητικές καταστάσεις του πνεύματος επειδή καταστρέφουν την πνευματική μας ευτυχία. Από τη στιγμή που τρέφουμε συναισθήματα αντιπάθειας ή μίσους για κάποιον, όσο εμείς είμαστε γεμάτοι από αυτά τα αρνητικά συναισθήματα, βλέπουμε τους υπόλοιπους ανθρώπους εχθρικά. Έτσι, σαν αποτέλεσμα, υπάρχει μεγαλύτερος φόβος, αναστολή και διστακτικότητα και ένα αίσθημα ανασφάλειας. Αυτά τα πράγματα αναπτύσσονται συνεχώς, όπως και η μοναξιά εν μέσω ενός κόσμου που επίσης τον αντιλαμβάνομαστε ως εχθρικό. Όλα αυτά γαλλιεργούνται εξαιτίας του μίσους. Από την άλλη πλευρά, πνευματικές καταστάσεις όπως η καλοσύνη, η συμπόνια, είναι αναμφισβήτητα πολύ θετικές και πολύ χρήσιμες.

Θα θεωρούσα ως υγιές ένα άτομο που έχει συμπόνια, που είναι θερμό και καλόκαρδο. Αν διατηρούμε ένα αίσθημα συμπόνιας, στοργικής αγάπης και καλοσύνης, τότε κάτι ανοίγει αυτόματα την εσωτερική μας πόρτα. Μέσα από αυτή τη στάση μπορούμε πολύ πιο εύκολα να επικοινωνήσουμε με τους άλλους ανθρώπους. Το αίσθημα της ξεστασιάς δημιουργεί ένα είδος ανοιχτοσύνης. Ανακαλύπτουμε έτσι ότι όλα τα ανθρώπινα όντα είναι ακριβώς ίδια με εμάς, γεγονός που μας κάνει να σχετιζόμαστε μαζί τους με μεγαλύτερη άνεση. Αυτό μας προσδίδει ένα πνεύμα φιλικότητας. Έτσι υπάρχει μικρότερη ανάγκη να χρύβουμε πράγματα, και σαν συνέπεια τα συναισθήματα φόβου, αυτό-αμφισβήτησης και ανασφάλειας διαλύονται αυτόματα. Επίσης, δημιουργείται ένα αίσθημα

εμπιστοσύνης και εκ μέρους των άλλων. Για παράδειγμα, ίσως συναντήσετε κάποιον που να είναι ιδιαίτερα ικανός και να γνωρίζετε ότι μπορείτε να εμπιστευθείτε την ιδιαίτερη ικανότητά του. Αλλά αν αισθάνεστε ότι δεν είναι καλοσυνάτος, τότε θα είστε επιφυλακτικοί. Θα συλλογιστείτε: «Ναι, ξέρω πως αυτός ο άνθρωπος έχει την ικανότητα να κάνει πράγματα, αλλά μπορώ άραγε να τον εμπιστευθώ πραγματικά;» Έτσι θα υπάρχει πάντα μια ανησυχία που δημιουργεί ένα είδος απόστασης από τους άλλους. Εν πάση περιπτώσει, πιστεύω πως αν καλλιεργούμε θετικές πνευματικές καταστάσεις, όπως είναι η καλοσύνη και η συμπόνια, αναμφίβολα οδηγούμαστε σε καλύτερη ψυχολογική υγεία και ευτυχία.

Η κατάκτηση της γνήσιας ευτυχίας απαιτεί να αλλάξουμε τη θέασή μας, τον τρόπο σκέψης μας και αυτό δεν είναι πολύ εύκολο πράγμα. Απαιτεί να ενεργοποιηθούν πολλοί και διαφορετικοί παράγοντες από διαφορετικές κατευθύνσεις. Για παράδειγμα, δεν θα έπρεπε να έχουμε την εντύπωση ότι υπάρχει ένα μόνο κλειδί, ένα μυστικό, και ότι αμέσως μόλις το εντοπίσουμε, τότε όλα θα πάνε καλά. Είναι κάτι ανάλογο με τη φροντίδα του φυσικού μας σώματος που χρειάζεται μια ποικιλία βιταμινών και θρεπτικών συστατικών, και όχι μόνο ένα ή δύο. Με τον ίδιο τρόπο, για να επιτύχουμε την ευτυχία χρειαζόμαστε μια ποικιλία από προσεγγίσεις και μεθόδους ώστε να αντιμετωπίσουμε και να ξεπεράσουμε τις πολύμορφες και πολυσύνθετες αρνητικές πνευματικές καταστάσεις. Αν επιδιώκουμε να ξεπεράσουμε συγκεκριμένους τρόπους αρνητικής σκέψης, δεν είναι δυνατόν να το επιτύχουμε υιοθετώντας απλώς μια και μόνη συγκεκριμένη αντίθετη σκέψη, ή ασκώντας κάποια τεχνική για μια ή δυο φορές.

Η αλλαγή απαιτεί χρόνο. Ακόμη και η φυσική αλλαγή παίρνει χρόνο. Για παράδειγμα, αν μετακινηθούμε από το ένα κλίμα στο άλλο, το σώμα θα χρειασθεί χρόνο για να προσαρμοσθεί στις νέες κλιματολογικές συνθήκες. Κατά τον ίδιο τρόπο, ο μετασχηματισμός του πνεύματος απαιτεί χρόνο. Υπάρχουν πάρα πολλά αρνητικά γνωρίσματα, άρα είναι ανάγκη να επισημάνουμε και στη συνέχεια να εξουδετερώσουμε καθένα από αυτά, πράγμα που δεν είναι φυσικά εύκολο. Απαιτεί την επανειλημμένη εφαρμογή συγκεκριμένων τεχνικών, καθώς και τον απαραίτητο χρόνο για να εξοικειωθούμε με αυτές. Είναι μια διαδικασία μάθησης. Αλλά νο-

μίζω ότι με το πέρασμα του χρόνου, μπορούμε να επιφέρουμε θετικές αλλαγές.

Στη δική μου περίπτωση, σαν Βουδιστής μοναχός, πιστεύω στο Βουδισμό και μέσα από την εμπειρία μου ξέρω ότι οι βουδιστικές ασκήσεις με έχουν βοηθήσει πολύ. Παρόλα αυτά, λόγω της συνήθειας που έχει δημιουργηθεί από πολλές προηγούμενες ζωές, μπορεί να εκδηλωθούν συναισθήματα όπως είναι ο θυμός ή η προσκόλληση. Αυτό που κάνουμε τότε είναι: Πρώτα μαθαίνουμε για τη θετική αξία των ασκήσεων, ύστερα ενδυναμώνουμε την αποφασιστικότητα, και μετά προσπαθούμε να τις θέσουμε σε εφαρμογή. Στην αρχή, η εφαρμογή των θετικών ασκήσεων γίνεται σε μικρή κλίμακα και έτσι οι αρνητικές επιρροές εξακολουθούν να είναι πολύ ισχυρές. Παρόλα αυτά, τελικά, καθώς σταδιακά εντείνουμε τις θετικές ασκήσεις, οι αρνητικές συμπεριφορές αυτόματα ελαττώνονται.

Στην πραγματικότητα, η άσκηση του Ντάρμα, του Νόμου, είναι μια διαρκής εσωτερική μάχη για να αντικαταστήσουμε προηγούμενες αρνητικές συνήθειες με συνήθειες που έχουν θετικές συνήθειες. Ανεξάρτητα από το είδος δραστηριότητας ή άσκησης που ακολουθούμε, δεν υπάρχει τίποτα που να μην γίνεται ευκολότερο με τη διαρκή εξοικείωση και την εξάσκηση. Με την επανειλημμένη εφαρμογή μεθόδων ηρεμίας μπορούμε να φθάσουμε στο σημείο όπου, παρότι είναι δυνατόν να εμφανισθεί κάτι ενοχλητικό, οι αρνητικές επιδράσεις του στο πνεύμα παραμένουν απλά στην επιφάνεια όπως τα κύματα που ρυτιδώνουν την επιφάνεια του ωκεανού αλλά δεν επιδρούν στο βάθος του.(...)

Μεγάλοι πνευματικοί δάσκαλοι όπως ο Βούδας, μας συμβουλεύουν να επιδιώκουμε σε ωφέλιμες πράξεις και να αποφεύγουμε να παραδινόμαστε σε μη ωφέλιμες. Αν μια πράξη είναι ωφέλιμη ή όχι εξαρτάται από το κατά πόσον η ενέργεια αναδύεται από μια πειθαρχημένη ή απειθαρχητη κατάσταση του πνεύματος. Υπάρχει η πεποίθηση ότι ένα πειθαρχημένο πνεύμα οδηγεί στην ευτυχία και ένα απειθαρχητο στη δυστυχία, και συγκεκριμένα λέγεται ότι η ουσία της διδασκαλίας του Βούδα είναι να επιτύχει κανείς την πειθαρχία στο πνεύμα του. Όταν μιλάω για πειθαρχία, αναφέρομαι στην αυτό-πειθαρχία και όχι σε αυτήν που επιβάλλεται από το εξωτερικό περιβάλλον επάνω μας. Επίσης, αναφέρομαι

στην πειθαρχία που εφαρμόζεται για να ξεπεράσουμε τις αρνητικές μας ποιότητες. (...)

Το να επιδιδώμαστε σε ωφέλιμες πράξεις μπορεί να μην έρχεται με φυσικό τρόπο αλλά πρέπει να εκπαιδευθούμε συνειδητά προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό ισχύει κυρίως στη σύγχρονη κοινωνία επειδή υπάρχει η τάση να δεχόμαστε ότι το ζήτημα των ωφέλιμων και μη ωφέλιμων πράξεων ανήκει στην αρμοδιότητα της θρησκείας. Παραδοσιακά είχε θεωρηθεί ότι είναι ευθύνη της θρησκείας να ορίζει ποιες συμπεριφορές είναι ωφέλιμες και ποιες όχι. Αλλά στη σημερινή κοινωνία, η θρησκεία έχει χάσει την αίγλη και την επιρροή της μέχρις ενός σημείου. Παράλληλα, καμία εναλλακτική λύση, όπως π.χ. μια εγκόσμια ηθική, δεν έχει εμφανισθεί για να την αντικαταστήσει. Έτσι φαίνεται να δίνεται λιγότερη σημασία στην ανάγκη να ακολουθήσουμε έναν ωφέλιμο τρόπο ζωής.

Εξαιτίας αυτού νομίζω ότι υπάρχει ανάγκη να κάνουμε μια ιδιαίτερη προσπάθεια και να εργασθούμε συνειδητά για την απόκτηση αυτής της γνώσης. Για παράδειγμα, παρόλο που προσωπικά πιστεύω πως η ανθρώπινη φύση μας είναι πρωταρχικά ευγενική και συμπονετική, νομίζω ότι δεν αρκεί να στηρίζομαι απλά σε αυτή την υποκειμενική φύση μας.

ΠΡΕΠΕΙ ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΟΥΜΕ ΜΙΑ ΑΥΤΟ-ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΚΑΙ ΝΑ ΑΠΟΚΤΗΣΟΥΜΕ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΟΣ. ΑΛΛΑΖΟΝΤΑΣ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΑΝΤΙΛΑΜΒΑΝΟΜΑΣΤΕ ΤΟΥΣ ΕΑΥΤΟΥΣ ΜΑΣ, ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΑΘΗΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ, ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΕΠΙΤΥΧΟΥΜΕ ΜΙΑ ΠΟΛΥ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΣΤΟΝ ΤΡΟΠΟ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΜΑΣΤΕ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΟΥΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΣ.

(Πηγή: H.H. Dalai Lama and Howard Cutler, M.D. «The Art of Happiness», 1998)

Από τις Διδασκαλίες των Σούφι

• Ένας Σούφι από το τάγμα των Διδασκάλων ρωτήθηκε κάποτε:

«Γιατί δημιούργησαν σχολεία για τη μετάδοση της διδασκαλίας οι Έρφελοί του Θεού που διέσχίζουν τη γη με παράξενα ρούχα κάνοντας ακατανόητα πράγματα;»

Εκείνος είπε:

«Εκείνοι έκαναν αυτό που έπρεπε να κάνουν και εξακολουθούν να το κάνουν. Σχετικά όμως με την άμεση μετάδοση της διδασκαλίας από αυτούς, θυμηθείτε το απόσπασμα αυτό: 'Όταν ήταν σαφείς και ξεκάθαροι, δεν υπήρχε τίποτε μέσα σε αυτά που έλεγαν. Όταν ήταν ασαφείς στα λόγια τους, κανένας δεν μπορούσε να ωφεληθεί από αυτά που έλεγαν'. Αυτή είναι η ερμηνεία του μυστικού ποιήματος σχετικά με τη γνώση μας στους πιο αρχαίους καιρούς: 'Αν μπορούσες να το καταλάβεις, δεν υπήρχε τίποτε σε αυτό. Αν δεν μπορούσες, δεν υπήρχε όφελος, μόνο φαντασία'».

• Ο Νουρμπαζί, γράφοντας σχετικά με την ιδιότητα του διδασκάλου, είπε:

«Ο διδάσκαλος είναι σαν έναν αρχιμάστορα σε μια χώρα όπου όλοι οι άνθρωποι θέλουν τη μαστορική αλλά φαντάζονται ότι αυτή πραγματοποιείται, σαν να λέγαμε, μέσα στο σζοτάδι. Ο διδάσκαλος είναι σαν ένας αετός στο γλουβί, στερημένος από τη βασιζή του ικανότητα για πέταγμα και θέαση, που τον χρησιμοποιούν οι σκληροί άνθρωποι για οπτική διασκέδαση. Είναι σαν ένα λιοντάρι στο λάζζο που το βασανίζουν οι αμαθείς και το θανατώνουν εκείνοι που θα τους άρεσε ένα παλτό με το χρώμα του δέρματός του. Είναι σαν το μυρμήγκι που ανακάλυψε ένα σπίτι και ελπίζει ότι θα πετύχει τον αντιζημενικό του σζοπό να κάνει τον άνθρωπο να το

αντιγράψει. Είναι σαν το κοράκι που δείχνει στον άνθρωπο πώς να θάβει τους νεκρούς του, ενώ ο άνθρωπος παρατηρεί συγχυσμένος ξέροντας ότι μπορεί να μάθει αλλά δεν φαντάζεται τι είναι αυτό που πρέπει να μάθει από αυτά που κάνει το κοράκι.

Όλοι οι σοφοί οφείλουν να μάθουν πώς να μεταδίδουν τη γνώση. Αλλά αυτό μπορούν να το κάνουν μόνο αν ο μαθητής επιτρέψει στον εαυτό του να μάθει τι είναι και πώς είναι αυτό που πρέπει να μάθει. Το πρώτο από όλα που έχει να διδάξει ο διδάσκαλος, είναι η τεχνική της μάθησης. Αν δεν είσαι πρόθυμος και προετοιμασμένος να μελετήσεις την τεχνική της μάθησης, δεν είσαι μαθητής. Και αν ο διδάσκαλός σου σε συμβουλεύει να μάθεις με τα λόγια ή με τις πράξεις, ή με το να ψήνεις ψωμί – αυτός είναι ο δρόμος σου.»

• Λένε ότι ο σείχης Αμπού Αλί του Σιντ συνήθιζε να κάνει ομιλίες σε ολότελα αμαθείς ανθρώπους και να κάθεται να διαλογίζεται με ομάδες κουφών και άλαλων. Είπε κάποτε:

«Αν μπορείς να μάθεις, αυτό συμβαίνει επειδή οι τωρινοί και παλαιότεροι δάσκαλοι χρησιμοποίησαν τη μέθοδο της μετάδοσης της γνώσης σε νοήμονες ανθρώπους, σε φυτά, σε ζώα, σε ηλίθιους και σε άψυχα αντικείμενα, καθώς και σε μαθητές που είναι ικανοποιημένοι με τον εαυτό τους. Ακριβώς όπως το νερό μέσα στο πορώδες πήλινο κανάτι κάνει το κανάτι σωστό και ικανοποιημένο, και σβήνει επίσης τη δίψα του ταξιδιώτη, έτσι και η δική μας δουλειά συγκεντρώνεται και μεταβιβάζεται σε εκείνους που εσύ θα θεωρούσες σαν οκνηρά, αδρανή ή ανάξια δοχεία.»

• Κάποιος είπε στον Μπαχαουντίν Νάκσμαντ:

«Εσύ διηγείσαι ιστορίες αλλά δεν μας λες πώς να τις κατανοούμε.»

Κι εκείνος είπε:

«Πώς θα σας φαινόταν αν ένας άνθρωπος από τον οποίο αγοράσατε φρούτα, τα έτρωγε μπροστά στα μάτια σας, αφήνοντας για σας μόνο τη φλούδα;»

— Ένας υποψήφιος μαθητής παρουσιάστηκε κάποτε σε έναν Σούφι της Βαγδάτης και του ζήτησε να τον δεχθεί για διδασκαλία. «Θα σε δεχθώ δοκιμαστικά», είπε ο Σούφι, «και θα σου δώσω τις ακόλουθες οδηγίες: ότι δεν θα θεωρείς τον εαυτό σου να έχει

οποιαδήποτε αποκτήματα και ότι δεν θα κρατάς τίποτε από την περιουσία κάποιου άλλου.»

Ο μαθητής συμφώνησε. Μετά ο Σούφι είπε: «Τώρα πρέπει να ταξιδέψεις από εδώ ως την Μποχάρα, ζώντας όσο μπορείς πιο καλά και προσέχοντας και σημειώνοντας καθετί που συμβαίνει. Μετά από αυτό, θα πρέπει να περιμένεις τις παραπέρα οδηγίες από μένα.»

Ο μαθητής ξεκίνησε και τελικά έφθασε στην Μποχάρα. Μόλις όμως έφθασε, ένιωσε ένα τσίμπημα και κατάλαβε πως φιλοξενούσε κάποιο φύλλο. «Αυτό δεν ωφελεί», είπε στον εαυτό του, «διότι δεν μπορώ να μείνω στην Μποχάρα σύμφωνα με τις οδηγίες εφόσον δεν έχω εκπληρώσει το σύνολο των πρώτων οδηγιών μου. Ασφαλώς δεν θεωρώ τον φύλλο σαν δικό μου. Αλλά επειδή είναι σίγουρο ότι αυτός είναι ιδιοκτησία κάποιου άλλου, εγώ θα ξαναπάρω το δρόμο που ακολούθησα μέχρι να βρω τον ιδιοκτήτη του.»

Κανένας δεν ήθελε να δεχθεί τον φύλλο μέχρι που ο μαθητής έφθασε πάλι στη Βαγδάτη, όπου ο φύλλος πήδησε και έφυγε μακριά του, και ο μαθητής ποτέ δεν τον ξαναείδε.

● Κάποιος ξένος επισκέπτης πλησίασε τον Ασράφ Αλί Νιάζι και του είπε:

«Επιθυμώ να γίνω Σούφι και θα κάνω οτιδήποτε αν μπορώ να μνηθώ. Έχω διαβάσει αυτά και αυτά τα βιβλία και έχω γνωρίσει μερικούς Σούφι στη χώρα μου.»

Οι μαθητές του δασκάλου που τον άκουγαν, σκέφθηκαν:

«Αυτός ο αμαθέστατος άνθρωπος ασφαλώς θα αναγκαστεί να μείνει εδώ πολλά χρόνια αν πρόκειται να μάθει ακόμα και το πώς να πλησιάζει το Δρόμο, εκτός κι αν ο διδάσκαλος τον πετάξει αμέσως έξω.»

Αλλά ο σείχης είπε αμέσως στον επισκέπτη:

«Εγώ θα σε μνησω αμέσως. Και κάτι πιο πολύ, θα σε κάνω αντιπρόσωπό μου στη χώρα σου. Δούλεψε μόνος σου. Εγώ δεν ξέρω τους ανθρώπους που ανέφερες.»

Οι μαθητές έμειναν όλοι τους κατάπληκτοι. Όταν έφυγε ο επισκέπτης, ο σείχης είπε:

«Όλοι σας φανταστήκατε ότι θα τον πέταγα έξω ή ότι θα του έδινα καθήκοντα που θα τον προετοιμάζαν για τον φωτισμό. Και

τώρα φαντάζεστε ότι εγώ δεν έκανα τίποτε από αυτά τα δύο αλλά τον τίμησα χωρίς κανένα λόγο. Αλλά εκείνο που λειτουργεί είναι η πραγματικότητα και όχι τα φαινόμενα. Εγώ τον έστειλα μακριά από εδώ, και αυτό είναι σαν να τον πέταξα έξω. Του είπα ότι είναι μνημένος και αντιπρόσωπός μας. Αυτή είναι η άσκησή του για την προετοιμασία του. Αν τώρα εκείνος φαντάζεται ότι θα πρέπει να αρχίσει να διδάσκει ή να παίρνει μαθητές και να ενεργεί σαν αντιπρόσωπος, θα μεγαλώσει την αυτοεκτίμησή του και δεν θα φθάσει πουθενά. Θα αντιληφθεί ότι είναι ακατάλληλος για τη μύηση και για να είναι αντιπρόσωπος, θα επιστρέψει, και τότε μόνο θα μπορέσω να τον καθοδηγήσω.»

«Αλλά τι μπορούμε να πούμε για τους ανθρώπους που αιτός ίσως φαντάζεται ότι τους διδάσκει, αν δεν πετύχει αυτή η δοκιμασία; Δεν θα τους βλάψει;», ρώτησε ένας μαθητής.

«Οποιοσδήποτε άνθρωπος τον πάρει για δάσκαλο ή ακόμα και για μνημένο Σούφι», είπε ο διδάσκαλος, «είναι κιόλας έξω από τη δική μας περιοχή.»

— • Κάποτε ένας Σούφι επισκέφθηκε έναν βασιλιά για να τον συμβουλευτεί για ζητήματα του κράτους, και οι δυο τους έγιναν καλοί φίλοι. Ύστερα από μερικούς μήνες, ο Σούφι είπε:

«Και τώρα πρέπει να προχωρήσω, να δουλέψω ιδιωτικά ανάμεσα στους πιο ταπεινούς ανθρώπους στο βασίλειό σου, με τους φτωχούς, και πολλά μίλια μακριά από εδώ.»

Ο βασιλιάς τον παρότρυνε να μείνει, αλλά ο Σούφι τον βεβαίωσε ότι όφειλε να κάνει το καθήκον του.

«Πώς θα μείνω σε επαφή μαζί σου;», τον ρώτησε ο βασιλιάς. Ο Σούφι του έδωσε ένα γράμμα και είπε:

«Αν ποτέ λάβεις απίστευτα νέα σχετικά με φρούτα από κάποια επαρχία, άνοιξέ το. Τότε το έργο μου θα έχει τελειώσει, ενώ εσύ θα έχεις κάτι ακόμη να κάνεις.»

Ο Σούφι ταξίδεψε στον προορισμό του και ζούσε σαν ένας συνηθισμένος άνθρωπος, εκτελώντας τα καθήκοντά του σύμφωνα με την επιστήμη του Δερβίση. Μερικά χρόνια αργότερα, κάποιος άνθρωπος, πιστεύοντας ότι ο Σούφι ίσως να είχε κάποιο θησαυρό από χρήματα, τον σκότωσε, αλλά το μόνο που βρήκε ήταν ένα πακέτο που έγραφε: Σπόροι για γιγαντιαία μήλα. Ο άνθρωπος φύτε-

ψε τους σπόρους και μέσα σε εκπληκτικά λίγο χρόνο, στον κήπο του φύτεψαν μηλιές που έκαναν μήλα τόσο μεγάλα όσο το κεφάλι ενός ανθρώπου. Οι άνθρωποι άρχισαν να σέβονται τον δολοφόνο σαν άνθρωπο της αρισπύνης, γιατί ποιος άλλος θα μπορούσε να γεμίσει το περιβόλι του μέσα σε λίγες μέρες στη μέση του χειμώνα, με δένδρα που έκαναν φρούτα τόσο μεγάλα; Ο δολοφόνος όμως δεν ήταν ευχαριστημένος με αυτό το θαύμασμο. «Αν δεν πήρα λεφτά από τον άνθρωπο που σκότωσα», σκεφτόταν, «τώρα έχω την ευκαιρία. Θα πώ αυτά τα φρούτα στον βασιλιά και εκείνος σίγουρα θα με ανταμείψει.»

Ύστερα από πολλές δυσκολίες τον παρουσίασαν στον μονάρχη. Ο δολοφόνος είπε:

«Μεγαλειότατε έχω εδώ σε ένα καλάθι ένα μήλο μεγάλο σαν το κεφάλι του ανθρώπου, που το καλλιεργήσα μέσα σε λίγες μέρες στη μέση του χειμώνα, στην τάδε επαρχία.»

Στην αρχή ο βασιλιάς έμεινε κατάπληκτος βλέποντας το μήλο. Μετά θυμήθηκε το γράμμα του Σούφι. Ζήτησε να το φέρουν από το θησαυροφυλάκιο όπου το κρατούσε και το άνοιξε. Το γράμμα έλεγε:

«Ο άνθρωπος που καλλιεργεί τα γιγάντια μήλα είναι δολοφόνος μου, άσχετα με το σεβασμό που κέρδισε από αυτά. Ας γίνει δικαιοσύνη τώρα.»

(Πηγή: «Στο Δρόμο της Σοφίας των Σούφι», Αθήνα 1987)

ΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΒΑΘΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ

Κρίσναμουρτι

Υπάρχει τίποτε ιερό στη ζωή που να μην είναι επινοημένο από τη σκέψη;

Ο άνθρωπος αναρωτιέται γι' αυτό από πολύ παλιά.

Υπάρχει κάτι πέρα από όλη τη σύγχυση, την αθλιότητα, το σκοτάδι, τις ψευδαισθήσεις, κάτι πέρα από το κατεστημένο και τις μεταρρυθμίσεις; Υπάρχει κάτι πραγματικά αληθινό, κάτι πέρα από το χρόνο, κάτι τόσο τεράστιο που η σκέψη να μην μπορεί να το πλησιάσει;

Οι άνθρωποι το έχουν ερευνήσει σε βάθος αυτό και, προφανώς, μόνο ένας εξαιρετικά μικρός αριθμός από αυτούς είχε την ελευθερία να μπει μέσα σε αυτό τον κόσμο. Από την αρχαιότητα, ανάμεσα σε αυτόν που αναζητά και σε εκείνο που ελπίζει ο αναζητητής να βρει, έχει παρεμβληθεί ο ιερέας. Ο ιερέας ερμηνεύει, γίνεται αυτός που ξέρει – ή νομίζει ότι ξέρει – κι έτσι ο αναζητητής βγαίνει από το δρόμο του, αλλάζει πορεία, χάνεται. Ότι και αν κάνει η σκέψη, δεν είναι ιερή. Είναι μια υλική διαδικασία, όπως κι εμείς είμαστε ύλη. Η σκέψη είναι που έχει χωρίσει τους ανθρώπους σε θρησκείες και σε εθνικότητες. Τη σκέψη τη γεννά η γνώση και η γνώση δεν είναι ποτέ πλήρης για οτιδήποτε, οπότε η σκέψη είναι πάντα περιορισμένη και διαιρετική.

Όπου υπάρχει διαιρετική δράση, η σύγκρουση είναι αναπόφευκτη. Κομμουνιστές και καπιταλιστές, Άραβες και Εβραίοι, Μουσουλμάνοι και Ινδουιστές. Αυτές οι διαιρέσεις προέρχονται όλες από τις

διαδικασίες της σκέψης, και όπου υπάρχει διαίρεση, δεν μπορεί παρά να υπάρχει και σύγκρουση. Είναι νόμος. Τίποτε από όσα έχει συναρμολογήσει η σκέψη, είτε είναι μέσα σε βιβλία ή σε εκκλησίες ή ναούς ή τζαμιά, δεν είναι ιερό. Κανένα σύμβολο δεν είναι ιερό, δεν είναι θρησκεία. Είναι απλώς ένα σχήμα της σκέψης, μια επιφανειακή αντίδραση σε αυτό που ονομάζεται ιερό.

Για να ερευνήσει κανείς βαθιά μέσα στην αλήθεια, θα πρέπει να επιστρατεύσει όλη του την ενέργεια. Θα πρέπει να έχει την ικανότητα να είναι εργατικός έτσι ώστε να μην δρα σύμφωνα με ένα έτοιμο πρότυπο αλλά να παρατηρεί τις σκέψεις του, τα συναισθήματά του, τους ανταγωνισμούς του, τους φόβους του, και να πηγαίνει πέρα από όλα αυτά έτσι ώστε ο νους να είναι εντελώς ελεύθερος. Για να ερευνήσει κανείς σε βάθος εκείνο που είναι ύψιστα άγιο, ανείπωτο, άχρονο, δεν πρέπει προφανώς να ανήκει σε καμία ομάδα, σε καμία θρησκεία, σε καμία πίστη, δεν πρέπει να έχει κάποιο πιστεύω, γιατί οι πίστες και τα πιστεύω δέχονται για αληθινό κάτι που μπορεί και να μην υπάρχει.

Είναι μέσα στη φύση της πίστης να αποδέχεται κανείς κάτι σαν αληθινό χωρίς να το ανακαλύπτει ύπερα από δική του έρευνα, με την δική του ζωντάνια, με την δική του ενέργεια. Πιστεύεις επειδή στην πίστη υπάρχει μια μορφή ασφάλειας, παρηγοριάς, αλλά ένα πρόσωπο που αναζητά μια απλή ψυχολογική παρηγοριά δεν θα φθάσει ποτέ σε αυτό που είναι πέρα από το χρόνο. Πρέπει λοιπόν να υπάρχει ολοκληρωτική ελευθερία. Είναι δυνατόν να είμαστε ελεύθεροι από όλη την ψυχολογική μας διαμόρφωση;

Η βιολογική διαμόρφωση είναι φυσική ενώ η ψυχολογική – τα μίσση, οι ανταγωνισμοί, η έπαρση, όλα όσα προκαλούν σύγχυση – είναι η φύση ακριβώς του εγώ, που είναι σκέψη. Για να ανακαλύψουμε πρέπει να υπάρχει προσοχή – όχι συγκέντρωση. Είναι πραγματικά σημαντικό να διαλογίζεται κανείς γιατί ένας νους που δουλεύει μόνο μηχανικά, όπως η σκέψη, δεν μπορεί ποτέ να πλησιάσει εκείνο που είναι ολοκληρωτική, υπέρτατη τάξη, και επομένως ολοκληρωτική ελευθερία. Το σύμπαν βρίσχεται σε ολοκληρωτική τάξη.

Ο ανθρώπινος νους βρίσκεται σε αταξία και πρέπει κανείς να έχει έναν εξαιρετικής τάξης νου, ένα νου που να έχει κατανοήσει την αταξία και να είναι απαλλαγμένος από αντιφάσεις, μμησεις και υποταγές. Ένας τέτοιος νους είναι ένας προσεκτικός νους. Είναι

ολοκληρωτικά προσεκτικός σε ό,τι κάνει, σε όλες του τις πράξεις μέσα στις σχέσεις.

Η προσοχή δεν είναι συγκέντρωση. Η συγκέντρωση έχει όρια, είναι μειωμένης δυνατότητας, περιορισμένη, ενώ η προσοχή είναι απεριόριστη. Στην προσοχή υπάρχει η ποιότητα της σιωπής – όχι σιωπή που έχει επινοήσει η σκέψη, όχι σιωπή που εμφανίζεται μετά από φασαρία, όχι σιωπή της αναμνηστικής μιας σκέψης από μια άλλη σκέψη. Θα πρέπει να υπάρχει εκείνη η σιωπή που δεν έχει κατασκευασθεί από επιθυμία, από θέληση, από σκέψη. Και σε έναν τέτοιο διαλογισμό δεν υπάρχει κέντρο που ελέγχει.

Σε όλα τα συστήματα που έχουν επινοηθεί κατά καιρούς, υπάρχει πάντα προσπάθεια, έλεγχος, πειθαρχία. Αλλά πειθαρχία σημαίνει να μαθαίνεις – όχι να υποτάσσεσαι αλλά να μαθαίνεις – έτσι ώστε ο νους σου να γίνεται όλο και πιο οξυδερκής. Η μάθηση είναι μια διαρκής κίνηση. Δεν βασιίζεται στη γνώση. Ο διαλογισμός είναι η απελευθέρωση από το γνωστό, που σημαίνει μέτρηση. Και σε αυτό το διαλογισμό υπάρχει απόλυτη σιωπή. Τότε, μονάχα μέσα σε αυτή τη σιωπή υπάρχει εκείνο που δεν έχει όνομα.

Το ζήτημα του Θεού βγαίνει από τα σύνορα της διανοίας μας. Κι αν υπάρχει Θεός, μου είναι αδύνατο να τον φαντασθώ, είτε να τον δεχθώ ξεχωριστό από την ύλη και δημιουργό της ύλης, είτε τον υποθέσω ένα με τον κόσμο. Κι αν δεν υπάρχει Θεός, πάλι δεν μπορώ να καταλάβω πώς υπάρχει ο κόσμος.

Τάχα τι άλλο από αδυναμία είναι η επιμονή του ανθρώπου να φαντάζεται πως κατάλαβε τη Φύση ή και πως μπορεί να την καταλάβει, και να μη θέλει να παραδεχθεί ότι μόνο την εξωτερική όψη των πραγμάτων βλέπει και ότι δεν μπορεί να διεισδύσει στην ουσία του κόσμου;

Ελ. Γιαννίδης, «Το Μεγάλο Πρόλημα»

Σ' ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ.....

Ανωνύμου

«Τι να ανταποδώσω στον Κύριο για όλα αυτά που μου ανταπέδωσε;»

(Ψαλμοί – 115,3)

Σ' ευχαριστώ για τον πατέρα και τη μητέρα μου, που μ' έφεραν στον κόσμο.

Σ' ευχαριστώ για τ' αδέρφια μου, που βρίσκονται κοντά μου και με στηρίζουν την κάθε στιγμή.

Σ' ευχαριστώ για τη στοργή και την αγάπη του παππού και της γιαγιάς μου.

Σ' ευχαριστώ για τον ήλιο με όλες του τις ευεργεσίες που μου παρέχει.

Σ' ευχαριστώ για τα ουράνια σώματα που με περιβάλλουν και σχηματίζουν το Όνομά Σου στο στερέωμα.

Σ' ευχαριστώ για τη βροχή, το χιόνι, τον αέρα, που βοηθούν στην επιβίωσή μου πάνω στη γη.

Σ' ευχαριστώ για τη γλωρίδα και την πανίδα της γης, που επιβεβαιώνουν το θαύμα της ζωής και της δημιουργίας στα μάτια μου.

Σ' ευχαριστώ για τα βουνά, τη θάλασσα και τ' ακρογιάλια της, που καθαρίζουν κάθε μου ρύπο όταν βρίσκομαι κοντά τους.

Σ' ευχαριστώ για τους φίλους μου, τη διασκέδαση της ψυχής μου και καθετί που μου προσφέρει χαρά, ευχαρίστηση και ομορφιά.

Σ' ευχαριστώ για κάθε ανώτερό μου άνθρωπο, γιατί βρίσκω τη γνώση, την πείρα, τη φροντίδα, το νοιάξιμο και τη γαλήνη κοντά του.

Σ' ευχαριστώ για όλους αυτούς τους συνανθρώπους μου, που εργάζονται ώστε να έχω τροφή, ένδυση, υπόδηση, σπίτι, και όλου του κόσμου τ' αγαθά Σου.

(Πηγή: Περιοδικό «Δώρα για τη Ζωή», Σεπτέμβριος – Οκτώβριος 2004)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ ΤΗΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.210 3620702 ΤΗΛ & FAX: 210 3610961

Είσοδος Ελευθέρα – Ώρα 8:00 μμ

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ

- 8 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Κρυσταλλία Ιωαννίδου:
Μελετώντας τη Θεοσοφία – Γενικές αρχές
- 9 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Θεόδωρος Κατσιφής:
Φώτιση και Νευροθεολογία
- 13 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ. Θέμα προς συζήτηση: Το Αγγελικό Βασίλειο
- 14 Τετάρτη, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Μαίρη Ζωγράφου: Πλωτίνος
- 15 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβήρης:
Πνευματικότητα και Εγκοσμιότητα
- 16 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Σπύρος Ντζιώρας: Θαλής
- 19 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Κρυσταλλία Ιωαννίδου: Οι Ναύτες Ιππότες
- 20 Τρίτη, ΟΡΦΕΥΣ. Αλέξανδρος Μπουσουλέγκας: Οι Επτά Ακτίνες
- 21 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Νικόλαος Χαρακάκος:
Από το Νεοπλατωνισμό στο Γνωστικισμό
- 22 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Προβολή ταινίας, «Ατλαντίδα»
- 23 Παρασκευή, ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Σωτήρης Νικολακόπουλος:
Επιστήμη και Θρησκεία
- 27 Τρίτη, ΗΛΙΟΣ. Αλέξανδρος Μπουσουλέγκας:
Η Πνευματική Ιεραρχία του Πλανήτη
- 28 Τετάρτη, ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Σαράντος Νικητόπουλος:
Ο Υδροχόος και η Νέα Εποχή (μέρος 1ον)
- 29 Πέμπτη, ΑΠΟΛΛΩΝ. Κυριακή Αντωνίου:
Τα Μουσικά Μυστήρια (μέρος 2ον)
- 30 Παρασκευή, ΑΛΚΥΩΝ. Αναστάσιος Μιχαλάκης: Βέδες

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ

- 2 Δευτέρα, ΑΘΗΝΑ. Σωτήρης Παπαβασιλείου: Κλεάνθης ο Ασκάσιος
- 3 Τρίτη, ΟΡΦΕΥΣ. Θέμα προς συζήτηση: Η Εξέλιξη της Εσωτερικής
Διδασκαλίας (μέρος 1ον)
- 4 Τετάρτη, ΥΠΑΤΙΑ. Γιώργος Γεωργιάδης:
Προβολή ταινίας του Φρ. Κόπολα, «Νεότητα χωρίς Νιάτα».
Η προβολή, διάρκειας 2 ωρών, θα αρχίσει στις 7,30μμ
και θα ακολουθήσει συζήτηση.
- 5 Πέμπτη, ΑΡΤΕΜΙΣ. Μ. Χαριτάκη:
Η περί του κόσμου θεωρία του Πυθαγόρα

- 6 Παρασκευή. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Νικόλαος Χαραλάζος: Υπέρ-επιστημονική λογική
 10 Τρίτη. ΗΛΙΟΣ. Θέμα προς συζήτηση: Ιάμβλιχος
 11 Τετάρτη. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Σαράντος Νικητόπουλος:
 Ο Υδροχόος και η Νέα Εποχή
 12 Πέμπτη. ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβρής:
 Η Φιλοσοφική Λίθος και το Ελιξίριο της Ζωής
 13 Παρασκευή. ΑΛΚΥΩΝ. Γεώργιος Γιανναδάκης: Η Θεοσοφική Διδασκαλία
 16 Δευτέρα. ΑΘΗΝΑ. Παρασκευάς Σπύρος: Περί Θείου (μέρος 2ον)
 17 Τρίτη. ΟΡΦΕΥΣ. Θέμα προς συζήτηση:
 Η Εξέλιξη της Εσωτερικής Διδασκαλίας (μέρος 2ον)
 18 Τετάρτη. ΥΠΑΤΙΑ. Έριτα Α. Γεωργιάδη: Το αγόρι «Βούδας».
 Ένας μυντισάτβα στον 21ο αιώνα: (Ομιλία και προβολή)
 19 Πέμπτη. ΑΡΤΕΜΙΣ. Κροσταλλία Ιωαννίδου:
 Μελετώντας τη Θεοσοφία – Θεοσοφία και Διδάσκαλοι
 20 Παρασκευή. ΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΔΥΑΡ
 24 Τρίτη. ΗΛΙΟΣ. Θεοσοφικό θέμα προς συζήτηση
 25 Τετάρτη. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Κυριακή Αντωνίου:
 Ο Έρος στην Αρχαία Ελλάδα
 26 Πέμπτη. ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβρής:
 Η Πανάρχα Βασιλική Τέχνη της Αλχημείας
 27 Παρασκευή. ΑΛΚΥΩΝ. Μιχαήλ Γρηγορίου: Αλχημεία (μέρος 2ον)

ΜΑΡΤΙΟΣ

- 3 Τρίτη. ΟΡΦΕΥΣ. Θέμα προς συζήτηση: Πυθαγόρας
 4 Τετάρτη. ΥΠΑΤΙΑ. Κροσταλλία Ιωαννίδου: Ο άνθρωπος και τα σώματά του
 5 Πέμπτη. ΑΡΤΕΜΙΣ. Ιφγένεια Κασταμονίτη:
 Νεπάλ, Στο μονοπάτι του Σαμαγκάρθα (Έβερεστ) - Προβολή
 6 Παρασκευή. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Κων /νος Κοντούλης: Επιστήμη και Θεión
 10 Τρίτη. ΗΛΙΟΣ. Θεοσοφικό θέμα προς συζήτηση
 11 Τετάρτη. ΑΜΜΩΝΙΟΣ ΣΑΚΚΑΣ. Γεώργιος Σιβρής:
 Η Εσωτερική Εξέλιξη του Ανθρώπου
 12 Πέμπτη. ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβρής: Μυστικά Στοιχεία
 στη Διδασκαλία του Κρισναμούρτι
 13 Παρασκευή. ΑΛΚΥΩΝ. Σταύρος Οικονομίδης: Θάνατος – Πύλη Ζωής
 16 Δευτέρα. ΑΘΗΝΑ. Δημήτριος Μητρόπουλος: Το Δένδρο της Ζωής
 17 Τρίτη. ΟΡΦΕΥΣ. Θέμα προς συζήτηση: Πυθαγόρειος Βίος
 18 Τετάρτη. ΥΠΑΤΙΑ. Έριτα Α. Γεωργιάδη:
 Η Απόκρυφη Κατήχηση Σένζαρ στη Μυστική Διδασκαλία
 19 Πέμπτη. ΑΡΤΕΜΙΣ. Κατερίνα Νοτιά: Η Πτώση του Ανθρώπου
 και η εσωτερική της ερημνεία
 20 Παρασκευή. ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ. Δρ. Μπορέτου: Ηθική χωρίς σύνορα
 26 Πέμπτη. ΑΠΟΛΛΩΝ. Γεώργιος Σιβρής:
 Το Βαθύτερο Νόημα του Εξανθρωπισμού
 27 Παρασκευή. ΑΛΚΥΩΝ. Κυριακή Αντωνίου: Αριθμοσοφία – Η Μονάδα
 30 Δευτέρα. ΑΘΗΝΑ. Στυλιανός Τάζας: Πνευματική Αναγέννηση

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΛΙΣΟΥ»
Βουκουρεστίου 25, α' όροφος
Κωδ. 106 71, είναι ανοικτά
κάθε ημέρα από 10.30 - 1,
εκτός Σαββάτου και Κυρια-
κής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ-ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαλούμε όπως απο-
στέλλετε με ταχυδρομική
επιταγή προς: Περιοδικό

« Ι Λ Ι Σ Ο Σ »

**ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25,
106,71 Αθήνα.**

Επίσης αποστέλλετε με τρα-
πεζική επιταγή μόνο εις:
Θεοσοφική Εταιρεία, Βου-
κουρεσίου 25, 106 71, Αθήνα

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΤΟΥ ΙΛΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος
Βόλος: Γ. Κουκουβίνος
Ηράκλειο: Μ. Λασηθιωτάκη
Ιωάννινα: Ελευθ. Τζομάκας
Κέρκυρα: Γεώργιος Αγιούς
Λαμία: Γ. Μουτάφης
Λάρισα: Ισ. Φελλούς
Πάτρα: Αθ. Ζαφειρόπουλος
Ρόδος: Αντ. Βεργωτής
Σύρος: Π. Ζαραφωνίτης
Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος
Χανιά: Εμμ. Νοδαράκης
Θράκη: Τρανοπούλου Γεωργία
κιν. 6976 48 84 48
Κύπρος: Αθαν. Παπαδόπουλος
Γρ. Αυξεντίου 29
Μέγαρο Δίπα 456
Τ.Τ. 6021, Λάρνακα
Τηλ. 00357-24654511 (Οικίας)

Όλα τα άρθρα γνωστών συγγραφέων που δημοσιεύονται
στο περιοδικό Ιλισός φέρουν την ευθύνη των ιδίων για το
περιεχόμενό τους και δεν σχολιάζονται ούτε λογοκρίνονται
από την συντακτική επιτροπή του Ιλισού.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ ΕΠΙΣΗΣ **ΑΠΟ ΤΙΣ ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:**

Στα Πόδια του Διδασκάλου - Κρισναμούρτι	5€
Η Εξέλιξη της Μορφής και της Ζωής - Άννη Μπέζαντ	10€
Προσέγγιση στην Πραγματικότητα - N. Sri Ram	8€
Οι Βαθύτερες Όψεις της Ζωής - N. Sri Ram.....	8€
Το Φως της Ασίας - Sir Edwin Arnold.....	16€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες Ernest Wood	14€
Επιλογή Ιλισού - τόμος 1959-65, τόμος 1966-70, τόμος 1983, τόμος 1991, τόμος 1992, τόμος 1993.....	12€

ΥΠΟ ΕΚΔΟΣΗ ΤΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΑ **ΚΛΑΣΣΙΚΑ ΘΕΟΣΟΦΙΚΑ ΕΡΓΑ**

Γιόγκα και Αποκρυφισμός - Έλενα Π. Μπλαβάτσκι
Η Άλλη Πλευρά του Θανάτου - C.W.Leadbeater
Μελέτη επί της Συνείδησης - Άννη Μπέζαντ
Η Ατραπός του Αποκρυφισμού - Α. Μπέζαντ, C.W.Leadbeater
Θεοί εν Εξορία - G. G. Van Der Leeuw

Διατίθενται στα κεντρικά βιβλιοπωλεία και
στα γραφεία της Θ.Ε. Βουκουρεστίου 25,
T.T. 106 71

Τηλ. +Fax. 210 3610961

Τηλ. 210 3620702

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

Όνοματεπώνυμο.....Τηλέφωνο.....
Οδός.....Αριθμός.....Πόλη.....Τ.Κ.....

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

από τις Θεοσοφικές Εκδόσεις

C W. Leadbeater

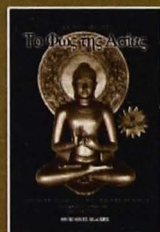
Σ' Εκείνους που Πενθούν

C W. Leadbeater

Αόρατοι Βοηθοί

(Πρώτη έκδοση στην Ελληνική γλώσσα)

Sir Edwin Arnold

Το Φως της Ασίας

Ταχυδρομική ή τηλεφωνική παραγγελία με αντικαταβολή

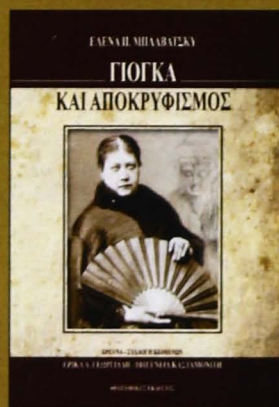
Αόρατοι Βοηθοί.....	16€
Σ' Εκείνους που Πενθούν.....	8€
Οι Επτά Κοσμικές Ακτίνες	16€
Το Φως της Ασίας.....	16€

Κυκλοφόρησε σε πρώτη έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

ΕΛΕΝΑ Π. ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ

ΓΙΟΓΚΑ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΦΙΣΜΟΣ

(Ανθολογία Εσωτερικής Γνώσης)

Ένα βιβλίο που απευθύνεται προς κάθε σπουδαστή της Αλήθειας. Απαρτίζεται από άρθρα της Έλενας Π. Μπλαβάτσκι που είχαν δημοσιευθεί στα θεοσοφικά περιοδικά The Path, Lucifer, The Theosophist, καθώς και σε εφημερίδες και άλλα έντυπα της εποχής της. Περιλαμβάνει, επίσης, αποσπάσματα οδηγίων προς τον Εσωτερικό Κύκλο της Θεοσοφικής Εταιρείας, και κειμένων που δημοσιεύτηκαν, μαζί με άλλα, μετά το θάνατό

της ως τμήμα ενός τρίτου τόμου της Μυστικής Δοξασίας.

Κύριο θέμα του βιβλίου είναι η Μαθητεία, οι σχέσεις Αποκρυφισμού και Γιόγκα, καθώς και πολλά άλλα που διδάσκονται επί της Ατραπού - πάντοτε υπό την καθοδήγηση ενός Μύστη Διδασκάλου της Αγάπης και της Σοφίας - και τα οποία είναι χρήσιμα σε όλους.

ΘΕΟΣΟΦΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ